Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Bijlage B: Voortgang afspraken Overgewicht

Bijlage bij RIVM-rapport 2020-0104 Voortgangsrapportage Nationaal Preventieakkoord 2019

In deze bijlage staat per afspraak (in het akkoord ook wel actie genoemd) in het Nationaal Preventieakkoord (NPA) de voortgangsinformatie beschreven. Deze is gebaseerd op de informatie die door de partijen is aangeleverd. De aangeleverde tekst is aangepast, zodat deze op een vergelijkbare manier beschreven is voor de verschillende afspraken. Ook is de tekst soms ingekort daar waar de woordlimiet werd overschreden. Sommige afspraken bevatten meerdere activiteiten, waar mogelijk ook meerdere partijen bij betrokken zijn. Deze zijn apart nagevraagd bij de verschillende partijen en de informatie is daarna weer samengevoegd.

Voor alle afspraken is tevens met een kleurcodering aangegeven wat de fase van de uitvoering was bij de start van het NPA en aan het eind van 2019. Op basis van de aangeleverde informatie is door twee onderzoekers onafhankelijk van elkaar bepaald in welke fase van uitvoering de afspraak zich bevond. Hierbij is de volgende indeling gehanteerd:

(Nog) niet gestart	Er zijn (nog) geen activiteiten ondernomen met betrekking tot de voorbereiding of de uitvoering van de actie.
In voorbereiding	Er zijn activiteiten opgestart ter voorbereiding van de actie.
In uitvoering	Er wordt actief gewerkt aan de actie en mogelijk is er al vooruitgang.
Afgerond	De afspraak, inclusief alle aspecten zoals omschreven in de actie, is voltooid.
Onbekend	De partij heeft geen informatie aangeleverd of de aangeleverde informatie geeft geen inzicht in de voortgang van de actie of de partij geeft aan dat de gevraagde informatie om de actie te kunnen monitoren (nog) niet beschikbaar is.

De resultaten van de indeling van deze twee onderzoekers zijn vervolgens met elkaar vergeleken. Indien het resultaat niet met elkaar overeen kwam, zijn de informatie en de voortgangsindeling door een derde onderzoeker bekeken. Deze onderzoeker heeft op basis daarvan een definitieve voortgangsindeling toegekend.

Doordat partijen verschillen in de manier waarop zij de voortgang van afspraken beschrijven, en de voortgangsindeling hierop is gebaseerd, kan het in enkele gevallen voorkomen dat de voortgang in werkelijkheid minder ver of al verder gevorderd is dan de voortgangsindeling aangeeft. Voor afspraken waar verschillende activiteiten onder vallen en dus apart zijn nagevraagd (en later zijn samengevoegd), is de kleurcodering gebaseerd op de activiteit die het verst was in de fase van uitvoering.
Omdat een deel van de afspraken activiteiten betreft die ook al aan de start van het NPA werden uitgevoerd en zijn voortgezet of uitgebreid, is zowel de voortgang van alle afspraken aan de start van het NPA (eind 2018) als de voortgang over 2019 bepaald. Omdat er ook veel nieuwe afspraken in het NPA staan, waren die afspraken eind 2018 logischerwijs (nog) niet gestart.

Uitgebreide informatie over de methodologie die gebruikt is bij het tot stand komen van de voortgangsrapportage is te vinden in Bijlage D-methoden.

Overgewicht: thema A - Gezonde voeding

(Nog) niet gestart
In voorbereiding
In uitvoering
Afgerond
Onbekend

	Afspraak uit NPA	Nulmeting 2018	Voortgang over 2019
1	Supermarkten, horeca en catering streven naar een jaarlijkse consumptiegroei van producten uit de Schijf van Vijf. De horeca wordt door Koninklijke Horeca Nederland (KHN) gestimuleerd om meer groenten en minder vlees aan te bieden. Dit gebeurt in samenwerking met Dutch Cuisine.	Eind 2018 zijn er geen cijfers beschikbaar over de consumptie-groei van producten uit de Schijf van Vijf. In 2018 heeft Koninklijke Horeca Nederland (KHN) deelgenomen aan de Publiek Private Samenwerking Food Value & Impact. De belangrijkste conclusie voor KHN uit dit onderzoek is dat restaurant-bezoekers tot 113% meer groenten en tot 13% minder vlees of vis eten als horeca ondernemers dit op een slimme, aantrekkelijke en kwalitatief goede manier aanbieden. De waardering van de gast blijft hierbij gelijk of stijgt zelfs. Daarnaast hebben KHN en Dutch Cuisine op 5 oktober 2018 officieel een samenwerking aangekondigd. Beiden gaan actief aandacht geven aan 'verduurzaming' of 'vergroening' van de menukaart in de Nederlandse horeca. Beide acties zijn gecommuniceerd naar de leden op de KHN site, in de wekelijkse nieuwsbrief en op social media. In 2018 waren er 1.000.000 unieke bezoekers op de KHN site. De wekelijkse nieuwsbrief gaat naar 24.500 personen. Wat betreft social media, maakt KHN gebruik van Twitter, LinkedIn en Facebook.	In 2019 zijn er geen cijfers beschikbaar over de consumptie-groei van producten uit de Schijf van Vijf. KHN en DutchCuisine hebben in 2019 vijf inspiratiesessies georganiseerd met 20-25 personen, waarbij groenten in de hoofdrol stonden. Daarnaast hebben zij zogenaamde 'met de seizoenen mee impact menu's' gelanceerd. Met deze menu's willen zij horecaondernemers en hun koks inspireren om te werken aan een duurzamere en gezondere horeca. De menu's zijn uitgezet via de KHN website, de wekelijkse nieuwsbrief en ondersteund door social media. Daarnaast heeft KHN in 2019 een trendspecial Gezond & Duurzaam uitgebracht over de 3 thema's van het Nationaal Preventieakkoord (https://magazine.khn.nl/nl_NL/13183/194306/cover.html). Hierin komen onder andere alcoholpreventie, gezonde menukaart en duurzame horeca (meer groenten, minder vlees) aan bod. In 2019 waren er 1.000.000 unieke bezoekers op de KHN site. De wekelijkse nieuwsbrief gaat naar 24.500 personen. Via de KHN site en de wekelijkse nieuwsbrief zijn 6 nieuwsberichten verstuurd, via Twitter 10 en via Facebook 13.

2	Supermarkten verleiden consumenten meer producten te kopen die in de Schijf van Vijf horen, onder andere door te communiceren welke producten in de Schijf van Vijf passen. Samen met het ministerie van VWS wordt gekeken naar de uitbreiding van de huidige mogelijkheden hiervoor.		Eind 2018 is het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) in gesprek met VWS om op productniveau te mogen communiceren over de Schijf van Vijf. Dit moet uiteindelijk met de NVWA afgestemd worden. Eind 2018 waren er nog geen initiatieven op dit gebied bekend en het CBL is vanaf dat moment gestart met het verzamelen van initiatieven.	In 2019 heeft de supermarktbranche de volgende middelen ingezet om de consument te stimuleren Schijf van Vijf-producten te kopen: - Consumentenbladen en reclamefolders (miljoenenoplage) besteden aandacht aan de Schijf van Vijf en koppelen aanbiedingen daaraan. - Iedere supermarktketen heeft extra aandacht gegeven aan het groenteassortiment, onder andere door innovaties in het gemaksschap (bijvoorbeeld verse maaltijdpakketten), via flyers met tips voor makkelijke groenten-consumptie in de winkel en via speciale groentemagazines. - Een aantal supermarktketens zet radio of tv-commercials of sponsoring van een tv-programma in met als thema groente en fruit. Verder zijn er acties voor kinderen om groenten en fruit onder de aandacht te brengen, zoals gratis fruit in winkels en op scholen. - Andere acties in winkels zijn vezel- of suikermeters en advies door een diëtist. Ook de duizenden medewerkers worden via trainingen, beeldschermen in de kantine of tips in een personeelsapp gestimuleerd gezond te leven.
3	Met een specifieke trainingsmodule zullen jaarlijks 750 medewerkers van de versafdelingen in de supermarkten worden geschoold op gezonde voeding: Gezonde samenstelling, Gezonde producten, Gezond gewicht en Duurzaamheid. Dit is ruim tweemaal zoveel als voorheen. Er wordt een vernieuwde module opgezet in samenwerking met het Voedingscentrum. Versmedewerkers kunnen hiermee consumenten helpen bij vragen over onder andere etiket lezen, Schijf van Vijf, vet/zout/suiker/vezels in producten, voedselverspilling,		Eind 2018 is het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) gestart met de herziening van de inhoud van de training voor medewerkers van de versafdelingen. Onder andere de (nieuwe) Schijf van Vijf, het verdwijnen van het Vinkje, maar ook een aantal nieuwe onderwerpen en keurmerken maken deel uit van de herziening.	In 2019 is de e-learning 'Meer dan lekker in de super' geactualiseerd en half oktober online gezet. Deze e-learning geeft medewerkers handvatten om consumenten te helpen een gezondere keuze te maken en geeft achtergrond-informatie over gezonde en duurzame producten. De e-learning bestaat uit 4 modules (Gezond Gewicht, Gezonde samenstelling, Gezonde producten en Duurzaamheid) die afgesloten kunnen worden met een examen. Vanaf het moment dat de training online staat hebben 76 medewerkers de training gedaan en bij elkaar 174 certificaten behaald.

	dierenwelzijn en de invloed van voedsel op het milieu.				
4	Om kinderen en volwassenen te informeren over de vele mogelijkheden om gezonder en lekker te eten en drinken, wordt vanaf 2019 de Schijf van Vijf extra onder de aandacht gebracht door de rijksoverheid, via het Voedingscentrum. Met de integrale aanpak 'Goed eten met de Schijf van Vijf' worden consumenten via een cross mediale aanpak geïnformeerd over en gestimuleerd om stappen te zetten naar goed eten volgens de Schijf van Vijf. Door het grootschalig en langdurig aanbieden van kennis en voedselvaardigheden (kiezen, kopen, koken en bewaren) worden consumenten geholpen om stappen te zetten. De doelgroep kinderen wordt nadrukkelijk meegenomen in deze integrale aanpak. Deze aanpak richt zich stapsgewijs op de diverse doelgroepen (variërend in leefstijl, geslacht en sociaaleconomische positie).		Eind 2018 zijn de activiteiten om de Schijf van Vijf extra onder de aandacht te brengen nog niet opgestart. In 2018 is de geholpen naamsbekendheid (geeft weer hoe vaak de naam wordt herkend wanneer deze wordt voorgelegd) van de Schijf van Vijf 96%. Daarnaast weet 65% van de volwassenen wat de Schijf van Vijf inhoudt.		In 2019 is een massa mediale campagne gevoerd, genaamd 'Eetwissel: goed voor jezelf en het milieu'. Deze bestaat uit drie flights met inzet op tv, radio, online en op digitale abri's. Daarnaast is er een memo spel. In 2019 is de geholpen naamsbekendheid (geeft weer hoe vaak de naam wordt herkend wanneer deze wordt voorgelegd) van de Schijf van Vijf 96%. Daarnaast weet 64% van de volwassenen wat de Schijf van Vijf inhoudt.
5	Het ministerie van VWS en CBL zullen in 2019 onderzoeken op welke wijze er een verschuiving kan plaatsvinden naar meer marketing en informatie op de winkelvloer voor en over producten uit de Schijf van Vijf, aansluitend bij de behoefte van kinderen en volwassenen.		In 2018 is het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) gestart met het ontwikkelen van de PPS *Transparant Gezond & Duurzaam* in samenwerking met de WUR en de RUG. Dit is een project van vier jaar dat zich richt op de vraag wat consumenten triggert om te kiezen voor gezond en duurzaam. Naast het CBL zijn verschillende supermarktketens aangesloten (Jumbo, Aldi, Lidl, Albert Heijn, Superunie). Vanuit VWS hebben er eind 2018 nog geen activiteiten plaatsgevonden.		In 2019 is het projectvoorstel *Transparant gezond & duurzaam* onder de Topsector Agri & food goedgekeurd. Er is een begin gemaakt met het in kaart brengen en inzichtelijk maken van de indicatoren voor gezond en duurzaam. Daarnaast is er gewerkt aan de procedure waarmee bepaald kan worden wanneer een duurzaam of gezond product een reëel alternatief is voor het 'oude' product. Verder hebben VWS en CBL in 2019 afgesproken om eerst de keuze van een voedselkeuzelogo af te wachten. Nu Nutri-Score is gekozen zal opnieuw door VWS met CBL worden gesproken over mogelijkheden voor marketing op de winkelvloer van producten in de Schijf van Vijf.

6	Binnen het Nationaal Actieplan Groente en Fruit worden versnellingen afgesproken tussen CBL, Veneca en GFH om samen met de overheid te komen tot een structurele jaarlijkse toename van de consumptie van groente en fruit via de diverse afzetkanalen. Dit samenwerkingsverband staat open voor andere partijen van het Nationaal Preventiekakkoord.		Het Nationaal Actieplan Groente en Fruit (NAGF) is in 2018 bij 26 projecten betrokken geweest en heeft samengewerkt met circa 50 partijen. Eind 2018 werd de website Veggipedia 500.000 keer bezocht. Voor het experiment 'Ga voor kleur lab' dat in 2018 is uitgevoerd zijn eind 2018 nog geen resultaten bekend. Uit de aankoopcijfers van 2018 blijkt dat in 2018 0,9% meer groente is verkocht dan in 2017. In 2018 is 3,7% minder fruit verkocht dan in 2017. Bron: GroenteFruit Huis (GFH)		Het NAGF is in 2019 bij 32 projecten betrokken geweest en heeft samengewerkt met meer dan 100 partijen. Uit het experiment 'Ga voor kleur lab' dat in 2018 is uitgevoerd, blijkt dat er in de supermarkt waar het experiment is uitgevoerd 3,3 kg meer groente en fruit per 100 kassa-transacties is verkocht in vergelijking met het controle filiaal. Na de expertmeeting ' Kinderen kiezen voor groenten en fruit' is de verkoop van groente en fruit in het kindermenu van de McDonalds met 250% gestegen ten opzichte van 2018. (Voor meer informatie, zie https://nagf.nl/assets/Uploads/051e2boe84/jaarverslag-NAFG-2018-2019-def.pdf) Uit de aankoopcijfers van 2019 blijkt dat in 2019 3,4% meer groente is verkocht dan in 2018. In 2019 is 0,2% minder fruit verkocht dan in 2018. Bron: GroenteFruit Huis (GFH)
7	Er komt een onderzoek hoe excessieve consumptie voorkomen kan worden onder specifieke doelgroepen, die door andere maatregelen slecht bereikt worden. Het onderzoek vormt bij voldoende perspectief de basis voor een initiatief om deze doelgroepen effectiever te bereiken.		Eind 2018 is het onderzoek nog niet opgestart.		In 2019 is het onderzoek hoe excessieve consumptie kan worden voorkomen door het RIVM uitgevoerd. De factsheet met de uitkomsten wordt in het eerste kwartaal van 2020 openbaar. In de concept factsheet van 30 december 2019 is geconcludeerd dat het niet mogelijk is om een definitie voor excessieve consumptie vast te stellen.
8	Ook het aanbod van producten in de catering kan gezonder worden. De Vereniging Nederlandse Cateringorganisaties (Veneca) zal er daarom naar streven dat uiterlijk in 2022 op al haar locaties op een makkelijke en aantrekkelijke wijze volgens de Schijf van Vijf gegeten kan worden. Dit uit zich in de uitvoering van een aantal strategieën die bijdragen aan het makkelijker maken van een gezonde keuze, zoals nudging,		Eind 2018 hebben de leden Veneca ingestemd met de uitvoering van één of meer van onderstaande strategieën voor een gezonder bedrijfsrestaurant. Eind 2018 zijn deze acties nog niet gestart. Product 1. Bied 'betere keuze' producten aan* 2. Kleinere porties 3. Bied groente en fruit aan 4. Gratis water 5. 'Betere keuzes' zijn minimaal 60% van het aanbod 6. Bied gevarieerde snacks aan		Eind 2019 voldoet 75% van de leden aan minimaal één strategie. Dit kan voor ieder restaurant iets anders zijn aangezien cateraars en opdrachtgevers vrije keuze hebben in de inzet van de verschillende strategieën. Om deze informatie te achterhalen heeft Veneca een mail gestuurd naar de leden met de vraag hoeveel procent van de restaurants voldoet aan de strategieën.

	prijsbeleid of het kosteloos beschikbaar stellen van water.		Plaats 1. 'Betere keuzes' aan het begin van de route 2. Bied fruit en groente aan bij de kassa 3. Geef 'betere keuze' producten een prominentere plek Promotie 1. 'Betere keuze producten' bovenaan de menukaart 2. Acties op een vaste, herkenbare plek 3. Promoot enkel 'betere keuze' producten Prijs 1. Maak snacks duurder en 'betere keuzes' goedkoper 2. Gezonde combi-deals **'Betere keuze' producten zijn producten binnen de Schijf van Vijf en dagkeuzes (die zijn relatief gezond).*		
9	KHN moedigt haar leden aan om het drinken van water en suikervrije dranken te stimuleren ten opzichte van reguliere frisdranken.		Eind 2018 heeft Koninklijke Horeca Nederland (KHN) nog geen stappen ondernomen om leden aan te moedigen het drinken van water en suikervrije dranken te stimuleren.		In 2019 heeft KHN onderzoek uitgevoerd bij horecaondernemers met de vraag: 'Bent u bereid gratis kraanwater te schenken? Hieruit blijkt dat het merendeel van de horecaondernemers bereid is om gratis kraanwater te schenken (43% is altijd bereid om gratis kraanwater te schenken; 25% is bereid, maar alleen als gasten ook andere consumpties afnemen; 14% is bereid, als er specifiek om wordt gevraagd; 16% is niet bereid; kraanwater en de bediening is niet gratis). Daarnaast heeft KHN in de zomer van 2019 op social media leden geïnspireerd om karaffen kraanwater met fruit aan te bieden. Ook zijn er nieuwsberichten (onder andere 'Gezonde dranken worden steeds populairder') uitgezet via de website, nieuwsbrief en social media.

	Daarnaast zal gestimuleerd gaan worden dat in de omgeving van mensen drinkwater makkelijker beschikbaar komt, via onder meer watertappunten op publieke plekken en in scholen.		Eind 2018 is deze actie nog niet gestart.		In 2019 is gestart met de subsidiering van watertappunten via de site van Gezonde School. Ruim 470 scholen hebben zich aangemeld en hebben maximaal 2000 euro per watertappunt toegewezen gekregen. Na installering en verantwoording van de gemaakte kosten krijgen zij de subsidie. Hoeveel watertappunten er in 2019 al zijn geïnstalleerd is niet bekend.
10	Zoals door de sector eerder is toegezegd, wordt het gebruik van licensed media characters gericht op kinderen onder de 13 jaar op productverpakkingen en point-of-sale materiaal ingeperkt op basis van voedingskundige criteria. Dit wordt in 2019 opgenomen in de Reclamecode voor Voedingsmiddelen. De afspraken uit de Reclamecode voor Voedingsmiddelen op het gebied van kindermarketing worden jaarlijks gemonitord door de rijksoverheid.		Eind 2018 is er nog geen aanpassing opgenomen in de Reclamecode voor Voedingsmiddelen. De monitor van 2017 is op 30 april 2018 met de Kamer gedeeld. De resultaten van de monitor laten zien dat de afspraken uit de Reclamecode voor Voedingsmiddelen op het gebied van kindermarketing door een aantal specifieke partijen nog niet voldoende wordt nageleefd. Daarna is er een vierjarig contract met Panteia gesloten die de jaarlijkse monitor uitvoeren. De monitor start in november 2018 en loopt tot en met augustus 2019. Eind 2018 waren er nog geen resultaten.		Op 1 februari 2019 is de Reclamecode voor Voedingsmiddelen zodanig aangepast dat het gebruik van licensed media characters gericht op kinderen tot 13 jaar op verpakkingen en point-of-sale materiaal is ingeperkt. De overgangstermijn loopt tot 1 juli 2020. De monitor 2018-2019 liep van november 2018 t/m augustus 2019 en is 16 december 2019 met de Kamer gedeeld. Ook in 2019 is er nog een aantal reclames dat niet voldoet aan de Reclamecode voor Voedingsmiddelen op het gebied van kindermarketing. Wat opvalt is dat bedrijven wel handelen naar de letter van de code, maar niet naar de geest ervan. De grens wordt vaak opgezocht. Daarnaast is sprake van een grijs gebied, waarbij het lastig te bepalen is of een reclame wel of niet aan de regels voldoet.

11	Supermarkten zullen daarnaast het gebruik van branded characters op verpakkingen van kinderproducten van hun huismerken inperken op basis van de criteria van de WHO.		In 2018 is gewerkt aan het maken van de afspraak over het gebruik van branded characters op verpakkingen van kinderproducten van de huismerken van supermarkten. Daarnaast is gewerkt aan het vaststellen van de randvoorwaarden (one pager) en het vaststellen door het bestuur en Algemene Ledenvergadering. De implementatietijd is 3 jaar. Over 2018 is verder nog geen voortgang te melden, omdat de afspraak net geaccordeerd was.		In 2019 is de supermarktsector met de afspraak over het gebruik van branded characters aan de slag gegaan. Hoewel de implementatietijd nog niet verlopen is, hebben alle supermarktorganisaties op een enkele keten na 100% van hun assortiment aangepast aan de afspraak. Dat wil zeggen dat op ongezondere producten geen characters meer staan die aantrekkelijk zijn voor kinderen. Naar verwachting zal het totale assortiment ruim voor de deadline voldoen aan de afspraak.
12	De rijksoverheid evalueert in 2019 met betrokken partijen het Convenant Sponsoring op Scholen. Hier maken afspraken om een gezonde leefstijl in het onderwijs te faciliteren onderdeel van uit. Op basis van de evaluatie worden zo nodig en in goed onderling overleg de convenantafspraken aangescherpt.		Ten tijde van de start van het NPA eind 2018 is het convenant 'Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring 2015–2018' nog actief en niet geëvalueerd.		Het convenant 'Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring 2015–2018' liep 1 januari 2019 af en is daarna geëvalueerd door Regioplan. De conclusie is dat het convenant in principe voldoet. De indruk is dat gesponsorde scholen dicht bij de richtlijnen van het convenant blijven, soms zonder dat ze het convenant kennen. Het convenant is iets aangepast en blijft ook in 2019 gelden. Zo is bijvoorbeeld een thema als digitale veiligheid opgenomen. Een nieuw convenant zal in 2020 in werking treden.
13	In het Akkoord Verbetering Productsamenstelling zullen voor productgroepen die een relatief grote bijdrage leveren aan de energie-inname – te weten de suikerhoudende frisdranken, koek en snoep en suikerhoudende zuivelproducten - tot 2020 aanvullende afspraken worden gemaakt om de calorie-inhoud van deze producten te verlagen. Zo wordt/worden er: (1) branchebreed 5% extra suiker uit suikerhoudende zuivelproducten gehaald, bovenop de bestaande Akkoord Verbetering Productsamenstelling-afspraken.		Eind 2018 zijn er nog geen aanvullende afspraken gemaakt om het suikergehalte van suikerhoudende producten te verlagen. Uitgangspunt voor suikerhoudende zuivelproducten is 5% daling in de gemiddelden per subcategorie. De nul-metingswaarden hiervoor zijn, uitgedrukt in gemiddelden per 100 gram product (9,4 gram toe-gevoegde suiker in yoghurt/kwark met smaak; 5,9 gram toegevoegde suiker in basisvla; 8,5 gram toegevoegde suiker in vla specialties; 15,2 gram toegevoegde suiker in puddingen/ mousse/ toetjes; maximaal 6,7 gram toegevoegde suiker in zuiveldranken met smaak). Voor de nieuwe afspraak worden er		In 2019 is de afspraak ingediend bij en goedgekeurd door de Stuurgroep van het Akkoord Verbetering Productsamenstelling. Er zijn voor 2019 geen nieuwe cijfers bekend om de voortgang te bepalen. De afspraak loopt door tot in 2022.

			lagere maxima voor toegevoegde suikers vastgelegd zodanig dat de gemiddelde gehaltes met minimaal 5-18% zullen dalen voor de verschillende zuivelproducten (voor verdere info, zie www.akkkoordverbeteringproductsamenstelling.nl).	
	(2) afspraken over portiegrootte gemaakt voor merkproducten in het koek-, snoep- en chocoladeschap. Het streven is om 70% van de A-merkproducten te omvatten.		Eind 2018 zijn er nog geen aanvullende afspraken over portiegrootte voor A-merkproducten in het koek-, snoep- en chocoladeschap. In december 2018 is in opdracht van de Vereniging voor de Bakkerij en Zoetwarenindustrie (VBZ) door Nielsen een nulmeting uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn: - 15% van de koek en banketproducten op de markt leveren meer dan 200 kcal per portie. - 20% van de tussendoorproducten (zoals mueslirepen) leveren meer dan 200 kcal per portie. - 60% van de chocoladeproducten heeft meer dan 200 kcal per portie. - de uitgaven van de consument aan het lager calorisch assortiment in snoep bedragen 13,8% van het totaal aan uitgaven	In 2019 zijn de aanvullende afspraken grotendeels gereed, echter voor één van de categorieën wordt er naar gestreefd om met de retail tot gezamenlijke afspraken te komen. Het streven is dat eind 2020 maximaal 10% van de tussendoortjes meer dan 200 kcal per portie bevat en dat maximaal 5% van de porties chocolade zich boven de 250 kcal bevindt. Daarnaast is het streven dat er 10% meer porties chocolade op de markt zijn van onder de 100 kcal (van 20% naar 30%) en dat maximaal 5% van de koek en banketproducten meer dan 200 kcal per portie bevat. De uitgaven aan het laagcalorische assortiment snoep moeten eind 2020 zijn toegenomen tot 15,8% op het totaal aan uitgaven. De eerste voortgangsmeting is uitgevoerd in 2019, maar hiervan zijn nog geen resultaten bekend.
	(3) de huidige afspraak van 15% minder verkochte calorieën voor A-merk frisdranken, verscherpt naar 25% minder verkochte calorieën in 2020. In 2025 zijn 30% minder calorieën verkocht voor A-merk frisdranken.		Eind 2018 zijn er nog geen aanvullende afspraken bovenop de huidige afspraak van 15% minder verkochte calorieën voor A-merk frisdranken. Uitgangspunt is de 25% respectievelijk 30% daling in het gewogen gemiddelde aantal kcal per 100 ml A-merk frisdrank in 2020 respectievelijk 2025. Als niveau voor de nulmeting wordt daarbij een gewogen gemiddelde van 27,27 kcal/100 ml verkochte A-merk frisdrank en water genomen (voor verdere info, zie www.akkkoordverbeteringproductsamenstelling.nl).	Medio 2019 is de afspraak betreffende A-merk frisdranken ingediend bij en goedgekeurd door de Stuurgroep van het Akkoord Verbetering Productsamenstelling (AVP). Er zijn voor 2019 geen nieuwe cijfers bekend om de voortgang te bepalen.
	Supermarkten committeren zich voor de huismerken aan een		Voor huismerkfrisdranken is eind 2018 een start gemaakt met het	Voor de huismerkfrisdranken is in 2019 een aantal malen gesproken

	substantiële reductie van de calorieën in frisdrank en werken dat voor maart 2019 nader uit.		inventariseren van de samenstelling van de huismerkproducten in de verschillende categorieën. Hierover is eind 2018 nog geen kwantitatieve voortgang te melden, omdat de afspraak nog niet gereed was.		met de sector om het voorstel van de sector toepasbaar te maken voor retailers en groothandels. Dit heeft geresulteerd in het voornemen om voor de huismerken vooral te focussen op herformulering. De afspraak over huismerkfrisdranken is in september 2019 door de stuurgroep van het Akkoord Verbetering Productsamenstelling goedgekeurd. De afspraak behelst dat er 10% reductie van het gemiddelde suikergehalte behaald zal worden in de productgroepen siroop (onbereid product), vruchtendrink en ice tea (zonder koolzuur). Dit wordt bereikt door het stellen van maximum normen van het suikergehalte van respectievelijk 53 g/100 g, 9,3 g/100 g en 4,4 g/100 g. Per 1 september 2021 moeten de producten volgens de nieuwe vormen geproduceerd worden. Een aantal supermarktketens is al met de nieuwe normen aan de slag gegaan.
14	Het Akkoord Verbetering Productsamenstelling loopt af in 2020, maar de inzet op verbetering van het productaanbod stopt niet. Bedrijven zullen ook na 2020 blijven werken aan een verbeterd productaanbod. Zo stromen veel geherformuleerde producten na 2020 in en zal voor 2020 de rijksoverheid, in samenspraak met relevante betrokkenen, waaronder partijen verbonden aan het Nationaal Preventieakkoord, een nieuw nationaal systeem voor productverbetering publiceren, dat moet leiden tot een gezonder voedselaanbod in alle kanalen. Binnen dit Nationaal Preventieakkoord worden best practices en andere initiatieven die bijdragen aan een gezondere productsamenstelling als voorbeeld genomen.		Eind 2018 is er nog geen Plan van Aanpak voor een nieuw nationaal systeem voor productverbetering.		Er is in 2019 een plan van aanpak voor de ontwikkeling van een nieuw systeem voor productverbetering opgesteld en afgestemd met diverse stakeholders. Gegevens voor criteria voor diverse productgroepen en nutriënten zijn geanalyseerd en waren eind 2019 klaar voor toetsing met diverse stakeholders. Er is een inventarisatie van bestaande incentives opgesteld en er is bekeken welke incentives door de overheid kunnen worden gebruikt. Vóór de zomer 2020 wordt een besluit genomen over het nieuwe systeem voor productverbetering en wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.

15	Consumenten willen zelf ook bewust gezonde keuzes kunnen maken. Om hierin te faciliteren wil de rijksoverheid uiterlijk in 2020 een nieuw breed gedragen voedselkeuzelogo introduceren, op basis van een gedegen en onafhankelijk consumentenonderzoek. Dat moet nadrukkelijk aansluiten bij de manier waarop mensen hun keuzes maken, begrijpelijkheid voor de consument is leidend. Bij de ontwikkeling van het nieuwe logo worden de criteria van de Schijf van Vijf uitdrukkelijk verwerkt. De Europese ontwikkelingen met betrekking tot voedselkeuzelogo's zullen ook worden meegewogen.		Eind 2018 zijn de activiteiten voor de introductie van een nieuw voedselkeuzelogo nog niet opgestart.		Op 29 november 2019 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit voor een nieuw voedselkeuzelogo in Nederland. In 2019 is een zorgvuldig proces ingericht om deze voorwaarden voor een nieuw voedselkeuzelogo te onderzoeken en is met alle betrokken belanghebbenden intensief overlegd. Op grond van de resultaten van de onderzoeken en de logo's die in de omringende landen zijn geïntroduceerd is de keuze gevallen op Nutri-Score. In 2019 is de Nutri-Score nog niet ingevoerd. De achterliggende berekening van Nutri-Score moet nog zodanig worden aangepast dat door het logo bij de Nederlandse consumenten zo min mogelijk verwarring kan ontstaan over wat de gezonde(re) keuze is. Nadat de achterliggende berekening van Nutri-Score is aangepast en in lijn is met de bestaande kennis over voeding en gezondheid, wordt Nutri-Score wettelijk ingevoerd.
16	In 2020 zullen er 2500 sportverenigingen aan de slag zijn met een gezonder aanbod in sportkantines. Veertig procent daarvan zal minimaal op niveau Brons zijn volgens de criteria van het Voedingscentrum. Daar waar mogelijk worden de thema's roken en alcoholgebruik meegenomen bij de sportverenigingen. De inzet op een gezonder voedingsaanbod wordt ook verbreed naar het voedingsaanbod in zwembaden en fitnesscentra. Er wordt tevens een landelijke richtlijn ontwikkeld voor de gezonde modelvereniging, waarin beleid op gezonde voeding, roken en problematisch alcoholgebruik tot uiting komt evenals beleid voor het inzetten van de mogelijkheden van de vereniging om gezond gedrag bij leden en buurtbewoners te stimuleren.		Eind 2018 zijn er 1452 sportverenigingen aan de slag met Team:Fit of een gezond voedingsaanbod volgens de richtlijnen van het Voedingscentrum. Eind 2018 hebben 66 sportkantines een certificaat op minimaal niveau brons (18 brons, 33 zilver en 15 goud), waaronder 3 zwembaden. Er zijn geen fitnesscentra met een certificaat op minimaal niveau brons. Eind 2018 zijn er nog geen acties door NOC*NSF met betrekking tot de richtlijn voor de Gezonde Sportomgeving (voorheen Gezonde Modelvereniging genoemd)		Eind 2019 zijn er 1663 sportverenigingen aan de slag met Team:Fit of een gezond Voedingsaanbod volgens de richtlijnen van het Voedingcentrum. Eind 2019 hebben 171 sportkantines een certificaat op minimaal niveau brons (62 brons, 77 zilver, 32 goud), waaronder 33 zwembaden (ook sportcomplexen met zwembad) en 1 fitnesscentrum. Deze certificaten zijn goedgekeurd door het Voedingscentrum en worden door de Team:Fit coaches geregistreerd en bijgehouden. In 2019 heeft NOC*NSF een korte omschrijving gemaakt van wat bedoeld wordt met Gezonde Sportomgeving. Daarin is bepaald dat alle drie de thema's (voeding, alcohol en roken) daarin een rol spelen. Voor elk van de drie thema's is bepaald welke richtlijnen de sport zal hanteren. - Richtlijn Roken: Rookvrij sporten volgens de richtlijnen van de

					Alliantie Rookvrij Nederland (ANR). - Richtlijn Voeding: Gezondere keuze in voeding en drinken, volgens de richtlijnen van Team:Fit/Voedingscentrum. - Richtlijn Alcohol: Met input van vele partners, waaronder Trimbos, Stichting Jeugd en Alcohol en de Nederlandse Brouwers heeft NOC*NSF Richtlijnen voor Sport en alcohol opgesteld en gepubliceerd. De richtlijnen op deze drie thema's zijn onderdeel geworden van de communicatie van NOC*NSF (o.a. website en presentaties) en van de interventies, zoals de inspiratiesessie Gezonde Sportomgeving, de Clubcoaching (door Team:Fit) en de Field labs (modelkantines). Hoeveel clubs in totaal in 2019 bereikt zijn met deze richtlijnen is lastig vast te stellen.
17	Er komt extra aandacht voor een gezonde sportomgeving. Onderdeel daarvan is een gezonder aanbod van eten en drinken en een gezondere sportsponsoring. In de integrale aanpak voor gezonde sportkantines wordt het stimuleren van gezonde voeding meegenomen naast de thema's roken en problematisch alcoholgebruik. De Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) en NOC*NSF zullen zich landelijk inzetten voor gezondere sportsponsoring door middel van communicatie over de Reclamecode voor Voedingsmiddelen en het enthousiasmeren van beide achterbannen om in lijn met deze code te handelen.		Eind 2018 is er zowel door NOC*NSF als de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) nog geen actie gestart voor gezondere sportsponsoring door middel van communicatie over de Reclamecode voor Voedingsmiddelen.		In 2019 is het Mulier Instituut in opdracht van VWS en NOC*NSF een onderzoek gestart naar de inkomsten van alcohol en ongezonde voedingsproducten binnen de sport. Dit onderzoek wordt in het tweede kwartaal van 2020 opgeleverd en zal onder andere inzicht geven in de inkomsten (sponsoring en catering) in de sport gerelateerd aan voedingsproducten die minder goed in een gezond eetpatroon vallen. Daarnaast is in 2019 door FNLI en NOC*NSF een eerste voorstel gemaakt voor communicatie over de Reclamecode richting de achterban van de FNLI en de achterban van NOC*NSF (sportbonden en sport-verenigingen). Er is afgesproken dat er een dedicated brochure komt over de juiste toepassing van de regels inzake sportsponsoring. Een eerste tekstversie van deze brochure is gereed. Hieraan zal in 2020 verder worden gewerkt. Deze brochure zal worden verspreid via de sportbonden, sportmarketeers

					en bedrijven. Eventueel ook via gemeenten/GGD'en. In 2019 hebben de bedrijven bovendien een voorlichtingssessie over dit onderwerp kunnen bijwonen.
18	Er wordt een convenant gezonde sportevenementen gesloten, geïnitieerd door de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag, Eindhoven, sportmarketingbureaus en Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) in samenwerking met NOC*NSF, met als doel een beweging in gang te zetten om de sport te associëren met een gezonde leefstijl. Het convenant zal hieraan een bijdrage gaan leveren door in te zetten op de beschikbaarheid van gezonde voedingskeuzes bij sportevenementen en geen reclame die gericht is op kinderen onder de 13 jaar voor producten die niet in de Schijf van Vijf vallen.		Eind 2018 zijn de volgende afspraken gemaakt binnen het convenant: De ondertekenaars van het Convenant Gezonde Sportevenementen willen sportevenementen nog gezonder maken. In eerste instantie zetten zij in op het stimuleren van gezonde voedingskeuzes en sport-sponsoring bij sportevenementen gericht op kinderen t/m 12 jaar. Richting 2030 wordt de doelgroep mogelijk verbreed. Uitgangspunt is dat deze partijen aan de slag gaan met activiteiten waar zij zelf invloed op hebben. Dit betekent onder andere dat gemeenten gezonde sportevenementen opnemen in hun beleid of subsidieregelingen. Sport-marketingbureaus zetten binnen sponsoring en marketing hun creativiteit in om te verleiden tot de gezonde keuze. NOC*NSF zorgt voor de verbinding met sport-bonden en door Jongeren Op Gezond Gewicht sluiten meer JOGG-gemeenten bij de beweging aan. Op 19 december 2018 is het convenant gesloten door vijf gemeenten (Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam en Utrecht), sportmarketingbureaus House of Sports, Kumpany, TIG Sports, 2Basics, NOC*NSF en JOGG.		Eind 2019 zijn samen met het Voedingscentrum de Richtlijnen Gezondere Eetomgevingen voor sportevenementen opgeleverd. Deze richtlijnen worden sindsdien toegepast. In 2019 heeft Alkmaar het convenant ook ondertekend, waardoor eind 2019 het convenant is ondertekend door 6 gemeenten.

19	In 2020 zijn er 950 gezonde schoolkantines. Daarmee is 50% van alle schoolkantines gezond. Aanvullend is er voor kinderen in het onderwijs en de kinderopvang extra aandacht voor gezonde voeding via respectievelijk de Gezonde School- en de Gezonde Kinderopvang aanpak. Binnen de Gezonde School wordt het onderwijs laagdrempelig de kans geboden om in te zetten op bijvoorbeeld kooklessen, moestuinen of het bezoeken van lokale boerderijen. In het verlengde hiervan zal op korte termijn worden bezien hoe dergelijke lokale initiatieven of pilots, in het bijzonder gericht op arme wijken, expliciet een plek kunnen krijgen. Dit moet bijdragen aan een gezonder eetpatroon (en meer sporten en bewegen) bij kinderen in het onderwijs.		Eind 2018 zijn er 394 scholen met een Schoolkantine Schaal. Dit is 21% van het totaal aantal van 1900 scholen met een schoolkantine. Van deze scholen zijn er 296 (=16%) met een Gouden Schoolkantine Schaal en 98 (=5%) met een Zilveren Schoolkantine Schaal. In november 2018 hebben echter nog niet alle scholen die in 2017 al een schaal hadden een heraanvraag gedaan, waardoor het werkelijke aantal scholen met een Schoolkantine Schaal eind 2018 waarschijnlijk hoger ligt. Scholen en kinderdagverblijven kunnen pas sinds 1 november 2018 de subsidie Jong Leren Eten aanvragen. Eind 2018 zijn er dus nog geen cijfers beschikbaar.		Eind 2019 zijn er 609 scholen met een Schoolkantine Schaal. Dit is 32% van het totaal aantal van 1900 scholen met een schoolkantine. Van deze scholen zijn er 511 (=27%) met een Gouden Schoolkantine Schaal en 98 (=5%) met een Zilveren Schoolkantine Schaal. Het aantal scholen dat bereikt is met de subsidie Jong Leren Eten (JLE) in schooljaar 2018-2019: Primair onderwijs (po): 225 schoollocaties (circa 33000 leerlingen) Voortgezet onderwijs (vo): 50 schoollocaties (circa 7500 leerlingen) Middelbaar beroepsonderwijs (mbo): 5 schoollocaties (circa 600 leerlingen) Het aantal scholen dat subsidie toegekend heeft gekregen voor schooljaar 2019-2020: po: 323 schoollocaties vo 167 schoollocaties mbo: 15 schoollocaties Gezonde Kinderopvang traint in de periode 2018 t/m 2020 ongeveer 1.000 pedagogisch medewerkers met de training “Een Gezonde Start” tot Coach Gezonde Kinderopvang. Elke pedagogisch medewerker die de training tot Coach Gezonde Kinderopvang goed heeft doorlopen, kan eenmalig de JLE-subsidie Lekker naar buiten! aanvragen ter waarde van 500 euro. Elke coach kan één keer meedoen gedurende de looptijd van de subsidieregeling. In de periode november 2018 t/m december 2019 zijn in totaal 200 JLE-vouchers uitgezet binnen de kinderopvang.

	De Nederlandse frisdrankproducenten stoppen met de verkoop van de traditionele, suikerhoudende frisdranken aan middelbare scholen om vanaf 1 januari 2019 alleen nog water en laagcalorische en calorievrije frisdranken te verkopen.		Eind 2018 zijn alle Nederlandse frisdrankproducenten gestopt met de verkoop van traditionele, suikerhoudende frisdranken (frisdrank met meer dan 20kcal/100 ml) aan middelbare scholen waar producenten direct aan verkopen, zonder tussenpartijen zoals een groothandel of cateraar. Zij verkopen alleen nog water en laagcalorische (met maximaal 20 kcal/100 ml) en calorievrije frisdranken. Het is niet bekend welk percentage van de middelbare scholen vanaf 1 januari nog suikerhoudende frisdranken geleverd krijgt via een tussenpartij, zoals een groothandel of cateraar.		De situatie in 2019 is gelijk aan die van 2018.
20	Uiterlijk in 2021 zijn de bedrijfsrestaurants bij de rijksoverheid gezond (minimaal niveau zilver volgens de criteria van het Voedingscentrum). Bij de aanbesteding worden de criteria van het Voedingscentrum als uitgangspunt genomen. De eventuele criteria van een mogelijk nieuw, breed gedragen voedselkeuzelogo zullen uiteraard ook meegenomen worden bij het gezonder maken van het aanbod in de bedrijfsrestaurants. De VNG stimuleert gemeenten om het voedingsaanbod in gemeentehuizen gezond(er) te krijgen.		Eind 2018 zijn bedrijfsrestaurants van 7 locaties van de Rijksoverheid gezond volgens de richtlijnen van het Voedingscentrum. Verdeling over goud/zilver/ideaal: EZK/LNV en SZW/VWS hebben in 2017/2018 niveau goud gehaald . In 2019 moeten beide organisaties opnieuw gescand worden. De IND heeft in 2018 voor twee locaties goud gehaald voor het restaurant en voor 3 locaties zilver. Eind 2018 is nog geen gerichte aanpak vanuit de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om gemeenten te stimuleren het voedingsaanbod in gemeentehuizen gezond(er) te maken.		Eind 2019 zijn bedrijfsrestaurants van 12 locaties van de Rijksoverheid gezond volgens de richtlijnen van het Voedingscentrum (dus 5 nieuwe locaties in 2019). In 2019 is een pilot uitgevoerd om alle cateraars kennis te laten maken met de werkwijze van de richtlijnen Gezondere Kantines en de Kantinescan van het Voedingscentrum. Dat heeft 2 zilveren locaties opgeleverd. Buiten de pilot om hebben 3 andere locaties goud gehaald. In 2019 heef VNG overleg gehad met JOGG en het Voedingscentrum. Informatie voor gemeenten voor zowel het gezonder maken van de leefomgeving als het gezonder maken van de eet- en drink-gelegenheden van gemeentelijke instanties staat op de website van het voedingscentrum: https://www.voedingscentrum.nl/professionals/gezonde-eetomgeving/ideeen-voor-beleid.aspx.

21	KHN stimuleert het gebruik van kleinere porties bij haar leden om mensen gezonder te laten eten.		Eind 2018 heeft Koninklijke Horeca Nederland (KNH) nog geen stappen ondernomen om leden te stimuleren kleinere porties te gaan gebruiken. In 2018 is een enquête gehouden onder de leden in hoeverre zij bezig zijn met gezonde voeding. Hierin stond ook een vraag over porties. De enquête wordt in 2020 herhaald.		In 2019 zijn de resultaten gepubliceerd van de enquête onder KHN-leden naar omgang met gezonde(re) voeding. Doel van de enquête was om te kijken wat horecaondernemers al doen op het gebied van gezonde voeding en wat hun plannen voor de komende tijd zijn. Hieruit blijkt dat 73% van de horecaondernemers al volop bezig is om zijn aanbod van eten en drinken gezonder te maken. Voor meer informatie, zie bericht op de KHN website: https://khn.nl/kennis/73-van-de-horecaondernemers-volop-bezig-met-gezondheid-gasten en Infographic: https://khn.nl/tools/infographic-onderzoek-gezonde-voeding. Daarnaast is in 2019 een animatie over portiegrootte uitgezet via de KHN website, wekelijkse nieuwsbrief en social media (zie https://khn.nl/kennis/vergroot-je-omzet-met-kleinere-porties). In 2019 zijn er 1000.000 unieke bezoekers op de KHN site geweest. De wekelijkse nieuwsbrief gaat naar 24.500 personen. Via de KHN site zijn 6 nieuwsberichten verstuurd, deze gaan ook mee in de wekelijkse nieuwsbrief. Via Twitter zijn 10 berichtjes verstuurd en via Facebook 13 berichtjes.
22	De Nederlandse Attractieparken zullen inzetten op een gezonder en bewuster voedingsaanbod in 2020 en verder. Om hieraan bij te dragen wordt door de attractieparken via JOGG en de Club van Elf in samenwerking met het Voedingscentrum onderzocht hoe dit stapsgewijs gerealiseerd kan worden.		Eind 2018 zijn er nog geen acties gestart door de Club van Elf. Ook is er nog geen inzicht in hoeveel attractieparken al een gezond aanbod hebben.		In 2019 zijn JOGG en het Voedingscentrum samen met de betreffende leden van de Club van Elf begonnen met het opstellen van een richtlijn. Er is een ruwe vorm van de richtlijn die nu nog qua vorm goed communiceerbaar moet worden. Deze richtlijn is met name bedoeld om medewerkers en managers uniform te informeren. Er is nog geen inzicht in hoeveel attractieparken in 2019 al een gezond aanbod hebben.

23	Om gezonder eten ook onderweg makkelijker te maken, wordt samen met relevante partijen gewerkt aan een gezonder voedingsaanbod in en rond snelwegen en openbaar vervoer.		Eind 2018 zijn de activiteiten om het voedingsaanbod rond snelweg en openbaar vervoer gezonder te maken nog niet gestart.		In 2019 zijn er op twee terreinen acties ondernomen: - *Tankstations:* Het Voedingscentrum (VCN) heeft een 'foto van de markt' gemaakt via interviews en 'screenen' van 7 tankstationshops. Dit beeld is besproken door VWS en VCN met brancheorganisaties Belangen-vereniging Tankstations en Vereniging Nederlandse Petroleum Industrie. Verbeterkansen liggen bij maatwerk per locatie, gesprek met toeleveranciers en het delen van goede voorbeelden. De verbetermogelijkheden variëren per locatie. - *NS:* De huidige situatie is in beeld gebracht door het VCN, die een quick scan van kiosk en Julia's gedaan heeft. Met NS retail zijn verbeteropties besproken. NS retail heeft zelf stakeholder-onderzoek laten doen. Op basis hiervan werkt NS retail aan een strategie. In 2019 is zo een (eerste) beeld gevormd van het aanbod bij tankstations en NS stations, maar hierbij is nog niet gekeken naar een verschuiving in het voedingsaanbod.
24	In 2025 is voor patiënten, personeel en bezoekers in 50% van de ziekenhuizen het voedingsaanbod gezond, uiterlijk in 2030 is het voedingsaanbod in alle ziekenhuizen gezond.		Eind 2018 is deze actie is nog niet opgestart, waardoor het percentage ziekenhuizen dat voor patiënten, personeel en bezoekers een gezond voedingsaanbod heeft nog niet is geïnventariseerd. Doelstelling is dat in het gezonde voedingsaanbod voor patiënten, medewerkers en bezoekers aandacht is voor: - Visie en beleid op een gezond voedingsaanbod - Verschuiving naar een gezond voedingsaanbod volgens de Richtlijnen Goede Voeding; rekening houdend met ziekte, specifieke diëten en (risico op) ondervoeding - Stimuleren van gezonde keuzes via een menukaart en informatie over voedingswaarde - Patiënten maaltijdservice met		Het percentage ziekenhuizen dat voor patiënten, medewerkers en bezoekers een gezond voedingsaanbod heeft is in 2019 nog niet geïnventariseerd. In 2019 is door Alliantie Voeding in de Zorg een enquête opgesteld waarin de volgende onderdelen voor een gezond voedingsaanbod worden geïnventariseerd: visie, beleid en commitment/draagvlak; voedingsaanbod op product-niveau; stimuleren van gezonde keuzes; patiënten maaltijdservice. Een gezond voedingsaanbod voor medewerkers werkzaam in nachtdiensten wordt geïnventariseerd specifiek voor het personeelsrestaurant/bedrijfskantine. Het voedingsaanbod voor bezoekers wordt geïnventariseerd

			aandacht voor voedingsconcept, aanbod, voedingswaarde, frequentie, gebruiksvriendelijkheid, tevredenheid, verspilling en dienstverlening, gebaseerd op het rapport Voedingsconcepten in de Nederlandse Ziekenhuizen. Voor medewerkers is er aandacht voor specifieke groepen, zoals personeel werkzaam in nachtdiensten.		in het bezoekersrestaurant. Deze enquête wordt in februari 2020 uitgezet in alle Nederlandse ziekenhuizen en geeft een indruk van het voedingsaanbod op dat moment.
	Daarnaast wordt ingezet op een gezonder voedingsaanbod in andere typen zorginstellingen.		Eind 2018 is deze actie nog niet opgestart, waardoor het percentage andere type zorginstellingen dat een gezond voedingsaanbod heeft nog niet is geïnventariseerd. Het gezonde voedingsaanbod in andere typen zorginstellingen dan ziekenhuizen heeft als vertrekpunt de Richtlijnen Goede Voeding en de Richtlijn Gezondere Eetomgevingen. Hierbij rekening houdend met ziekte specifieke diëten en (risico op) ondervoeding, en aandacht voor patiënten maaltijdservice.		Eind 2019 is het percentage andere typen zorginstellingen dat een gezond voedingsaanbod heeft nog niet in kaart gebracht. In 2019 zijn door de Alliantie Voeding in de Zorg de eerste stappen gezet om een gezond voedingsaanbod in andere typen zorginstellingen te agenderen en aan te jagen.
25	Projecten gericht op ontwikkeling van gezonde voedingsproducten (minder zout, suiker, vet, meer vezels) en onderzoek naar interventies gericht op het maken van gezonde keuzes (persoonlijke voedingsadviezen, aantrekkelijk aanbod van gezonde producten, incl. groenten en fruit) en een gezonde groene leefomgeving krijgen prioriteit. De topsectoren Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen zetten in 2019 minimaal €10 miljoen aan publieke middelen in, vanuit de beschikbaar gestelde middelen (ministeries van LNV, VWS en EZK). Bedrijven uit de land- en tuinbouw, levensmiddelen-		Eind 2018 zijn er 46 publiek-private samenwerkings (PPS)-projecten met een publiek budget van 7,7, mln. euro op de thema's voeding, groen en gezondheid (NB dit zijn alleen de projecten die in 2019 doorliepen, dus niet de projecten die in 2018 afgerond zijn).		Eind 2019 zijn er 78 publiek-private samenwerkings (PPS)-projecten met een publiek budget van 13,2 mln. euro op de thema's voeding, groen en gezondheid. In 2019 zijn dus 32 nieuwe projecten gestart. Informatie over de projecten staat op de websites van de topsectoren. www.topsectoragrifood.nl en www.topsectorTU.nl.

	industrie, retail, catering, horeca, ICT- en technologie investeren een zelfde bedrag.				

Overgewicht: thema B – Meer sporten en bewegen

(Nog) niet gestart
In voorbereiding
In uitvoering
Afgerond
Onbekend

	Afspraak uit NPA	Nulmeting 2018	Voortgang over 2019
1	Sportbonden en de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) zullen hierin de sport en beweeg-aanbieders ondersteunen met kennis en stimulering om de verbinding te leggen met lokale partijen, zoals de gezondheids-zorg, welzijn, de gemeente of het onderwijs.	Eind 2018 is er nog geen actie ondernomen om de sport- en beweegaanbieders te ondersteunen om verbinding te leggen met lokale partijen.	In 2019 heeft NOC*NSF gewerkt aan planvorming en aan het leggen van contacten met landelijke partijen. In 2020 wordt gestart met ondersteuning aan lokale partijen.
2	Sportaanbieders bieden laagdrempelig sportaanbod aan om inactieve mensen en kinderen met (vergroot risico op) overgewicht in beweging te krijgen, waarbij geborgd is dat deelname aan deze laag-drempelige instapsporten vloeiend overgaat in structurele sportbeoefening. Sportaanbieders worden daarin ondersteund door sportbonden, ondernemende sportaanbieders, de acht Nederlandse Sporthogescholen (HBO) en hun lectoraten, buurtsportcoaches en andere lokale partners.	Eind 2018 is er nog geen actie ondernomen om laagdrempelig sportaanbod aan te bieden en/of sportaanbieders hierbij te ondersteunen.	Diverse sportbonden hebben laagdrempelig aanbod en hebben dit in 2019 verder verbeterd en uitgebreid. Voorbeelden hiervan zijn WandelFit van de Wandelsportbond (KNWB) en Zeker Bewegen van de Judobond (JBN). De precieze aantallen die daarmee bereikt worden zijn nog niet bekend. In 2019 zijn er lokaal nog geen sportbreed gecoördineerde programma's aangeboden. In 2019 heeft NOC*NSF gewerkt aan planvorming, aan overleg met enkele sportbonden en aan het leggen van contacten met landelijke (zorg)partijen. In 2020 wordt gestart met de keuze welke sportbonden mee gaan doen binnen dit programma en welke gezondheidspartners en gemeenten aanhaken. Daarna wordt het laagdrempelig aanbod verder vormgegeven en wordt ondersteuning aan lokale partijen opgezet.

3	Om werknemers en werkgevers te stimuleren actiever van en naar het werk te gaan, wordt door de Fietsersbond en Wandelnet een Alliantie Werken in Beweging opgericht. De Alliantie geeft werkgevers en werknemers inspiratie voor de meest effectieve maatregelen op het gebied van gezond werken, inclusief vervoer en een gezonde werkvloer, en hoe zij zich kunnen profileren met hun actieve beleid hierop. Deze maatregel sluit aan bij de inzet vanuit het Klimaatakkoord, de ambities van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) om fietsen te stimuleren en de loopagenda.		Eind 2018 is de Alliantie Werken in Beweging nog niet definitief opgericht. De Fietsersbond is op dat moment in afwachting van akkoord van VWS op het projectvoorstel.		Het projectvoorstel van de Fietsersbond voor de Alliantie Werken in Beweging is eind oktober 2019 goedgekeurd en op 1 november gestart. Er zijn een projectleider, communicatie-medewerker en project-medewerkers aangesteld. Daarnaast zijn diverse oriënterende gesprekken met mogelijke Alliantie partners gevoerd. Diverse partijen hebben interesse getoond in deelname aan de Alliantie, zoals mobiliteitsmakelaars, Coalitie Anders Reizen, NS zakelijk, JOGG afdeling werkomgeving en GGD-NOG. Ook heeft de Fietsersbond in 2019 concreet een partnerschap tot stand gebracht met Alles is Gezondheid en is samen met hen begonnen met het organiseren van een expert sessie welke in maart 2020 zal plaats vinden. De activiteiten van de Alliantie zoals het opzetten van een onafhankelijk platform en onderzoek naar de effecten van stimulerings-maatregelen zijn in 2019 in een voorbereidend stadium. Sinds november 2019 zijn 7 Fietsvriendelijke bedrijven gecertificeerd.
4	We willen ook in de rest van Nederland gezonde buurten realiseren, zodat iedereen de kansen krijgt om een gezond leven te leiden en met prioriteit kinderen veilig en gezond naar school kunnen fietsen en lopen. Hiervoor worden door gemeenten met lokale/regionale partijen onder meer lokale/regionale afspraken gemaakt. Daarbij is onder de Omgevingswet gezondheid een expliciet belang dat wordt meegenomen bij het maken van omgevingsvisies en omgevingsplannen. Een landelijke coalitie van koepelorganisaties waaronder VNG, VSG, JOGG, Sportkracht, de Fietsersbond, Wandelnet, de onderwijsraden via het programma Gezonde School,		De Fietsersbond heeft een projectvoorstel gemaakt voor kennisontwikkeling en -verspreiding om gezonde buurten te stimuleren. Eind 2018 is dit projectvoorstel nog niet goedgekeurd door VWS en zijn er nog geen acties gestart.		In 2019 heeft de Fietsersbond samen met JOGG een aanpak ontwikkeld om binnen JOGG-gemeenten de ambtenaren verkeer, JOGG regisseurs en vrijwilligers van Fietsersbond en Wandelnet samen te laten werken rondom het verbeteren van de schoolomgeving, met als doel het creëren van een veilige/ beweeg-vriendelijke schoolomgeving. Er zijn in 2019 nog geen gemeenten bereikt met deze aanpak.

	LHV en de sportbonden zullen zorgen voor kennisontwikkeling en –verspreiding om gezonde buurten te stimuleren in Nederland.				
5	Omdat motorische ontwikkeling van kinderen niet alleen op school gebeurt, werken buurtsport-coaches, zorgaanbieders en sport- en beweegaanbieders samen aan een passend aanbod dat ten goede komt aan de motorische ontwikkeling bij kinderen. Hiermee – en met de volgende maatregelen - wordt ook een brug geslagen tussen de ambities op het onderdeel “vaardig in bewegen” van het Sportakkoord en dit Nationaal Preventieakkoord.		In 2018 heeft 95% van de buurtsportcoaches zich ingezet voor de doelgroep 4-12-jarigen en 36% voor inactieven In 2017 was op 46 procent van de basisscholen een buurtsportcoach actief. Op een meerderheid van deze scholen (59%) is de buurt-sportcoach bij het bewegings-onderwijs betrokken. Uit onderzoek onder buurtsport-coaches die werken met kinderen met overgewicht blijkt dat deze buurtsportcoaches met name samenwerken met basisscholen, zorgaanbieders (denk aan fysiotherapeuten), diëtisten, psychologen en beweegaanbieders. Bronnen: Slot-Heijs, Lucassen & Reijgersberg, 2017; Dellas & Van Lindert, 2018; SBB Monitor 2018		In 2019 heeft 45% van de buurtsportcoaches zich ingezet voor de doelgroep 0-4 jarigen, 89% voor 4-12-jarigen en 52% heeft zich specifiek op inactieven gericht. In meer dan de helft van de gemeenten (55%) worden vanuit de sector sport en bewegen buurtsportcoaches op scholen ingezet voor het zelfstandig geven van les, bijvoorbeeld als vakleerkracht bewegingsonderwijs. 84% van de gemeenten zet hun buurtsportcoaches in met als doel de motorische vaardigheden van jeugd en jongeren te verbeteren. In het merendeel van de gemeenten die buurtsportcoaches inzetten, leggen de functionarissen voor sport een verbinding met het primair onderwijs (98%) en met sportaanbieders (96%). In meer dan twee derde van de gemeenten worden verbindingen gelegd met welzijn (80%), de buurt (76%), ouderenzorg en jeugdzorg (beide 74%) en de gezondheidszorg (71%). Bron: Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2019
6	Er komt een extra ondersteuningsaanbod voor kinderen met motorische problemen op basis van bewegingsarmoede of motorische stoornissen vanaf 2019.		Uit onderzoek van onder andere de Inspectie van het Onderwijs blijkt dat in 2018 slechts 28 procent van de scholen in het primair onderwijs structureel extra ondersteuning bood op het gebied van motorische ontwikkeling in 2018.		Het is nog niet bekend hoeveel procent van de scholen in 2019 extra ondersteuning bood op het gebied van motorische ontwikkelingen. Dit moet nog blijken uit de voorgangsmeting van het Sportakkoord dat uitgevoerd wordt door het Mulier Instituut.

7	Voor mensen met een verstandelijke beperking, die meer dan gemiddeld een ongezondere leefstijl hebben en slechtere toegang tot de gezondheidszorg, worden in 2019 en 2020 via het programma Healthy Athletes van Special Olympics 750 coaches en 2000 sporters voorgelicht over een gezonde leefstijl.		In 2018 is het programma Healthy Athletes al actief. Special Olympics organiseert bij hun nationale evenementen een Healthy Athletes evenement. Bij deze evenementen worden allerlei gezondheidstesten afgenomen: fitheid, horen, zien, gebit, lopen. Op basis van de resultaten worden gezondheids-adviezen gegeven (steunzolen, gebit, hoorapparaat, etc.). Ook wordt tijdens deze evenementen geadviseerd over een gezonde leefstijl (eten, drinken, alcohol, roken, daten). Tot en met 2018 zijn ongeveer 1.000 sporters voorgelicht over een gezonde leefstijl. Totaal 1134 sporters zijn begeleid door 378 coaches (1 coach per 3 sporters).Er zijn 86 doorverwijzingen naar de eerstelijns zorg gedaan.		In 2019 is er voorlichting gegeven aan ruim 100 coaches per voorlichtingsavond (3 avonden) over de urgentie en noodzaak van Healthy Athletes tijdens Nationale Spelen in Den Haag. In totaal zijn dat 300 coaches. In 2019 zijn de 6 Clinical Directors (de opgeleide Zorgprofessionals) die leiding geven aan de verschillende screenings-programma's (ogen, oren, tanden, fitness, voeten, voorlichting) gestart met de organisatie van Healthy Athletes op 12 en 13 juni 2020. Er is nog geen informatie bekend over het aantal coaches en het aantal sporters dat in 2019 via Healthy Athletes is voorgelicht over een gezonde leefstijl.

Overgewicht: thema C – Gezonde omgeving en zorg

(Nog) niet gestart
In voorbereiding
In uitvoering
Afgerond
Onbekend

	Afspraak uit NPA	Nulmeting 2018	Voortgang over 2019
1	In 2020 gebruikt een kwart van alle scholen in het po, vo en mbo (onderdelen van) het Ondersteuningsaanbod van de Gezonde School. Educatie is één van de vier pijlers van de Gezonde School-aanpak, naast gezonde omgeving, signaleren en beleid. Bij de inzet op een gezonder voedingspatroon is het immers belangrijk om de lessen te verbinden aan de omgeving van de school (o.a. de lunch en fruit tijdens de pauze) en het structureel borgen in het beleid.	Een reguliere ronde bestaat uit het toekennen van het Ondersteuningsaanbod van de Gezonde School aan 550 scholen in het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo). In het schooljaar 2017-2018 is het Ondersteuningsaanbod Gezonde School (OGS) aan 743 scholen toegekend, waarna het OGS voor 119 scholen is teruggetrokken en uiteindelijk aan 624 scholen is uitgekeerd. Deze cijfers hebben betrekking op alle thema's binnen de Gezonde School, niet alleen op de thema's 'Bewegen & sport' en 'Voeding'. Het onderwerp overgewicht wordt binnen de Gezonde School behandeld binnen de thema's 'Bewegen & sport' en 'Voeding'. Het aantal scholen waaraan het OGS voor het thema 'Bewegen & Sport' is uitgekeerd per onderwijssector: po 117, vo 45 en mbo 9. Het aantal scholen waaraan het OGS voor het thema 'Voeding' is uitgekeerd per onderwijssector: po 173, vo 126 en mbo 23. Tot en met het 3e kwartaal van 2018 is het aantal scholen met een vignet Gezonde School 1045 in het po (14% van het totaal aantal scholen in het po), 314 in het vo (23%) en 98 in het mbo (16%). In totaal zijn dat 1457 scholen (16%).	In het schooljaar 2018-2019 is het Ondersteuningsaanbod Gezonde School (OGS) aan 809 scholen toegekend, waarna het OGS voor 99 scholen is teruggetrokken en uiteindelijk aan 710 scholen is uitgekeerd. Het aantal scholen waaraan het OGS voor het thema 'Bewegen & Sport' is uitgekeerd per onderwijssector: po 122, vo 34 en mbo 5. Het aantal scholen waaraan het OGS voor het thema 'Voeding' is uitgekeerd per onderwijssector: po 189, vo 79 en mbo 27. Tot en met het 3e kwartaal van 2019 is het aantal scholen met een vignet Gezonde School 1231 in het po (17% van het totaal aantal scholen in het po), 347 in het vo (26%) en 99 in het mbo (17%). In totaal zijn dat 1677 scholen (18%).

2	De PO-Raad, VO-raad en MBO Raad hebben tot doel dat in 2040 alle scholen een coördinator actief hebben die aanspreekpunt, organisator en facilitator is in de implementatie van de Gezonde School-aanpak.		In november 2018 waren er nog geen Gezonde School Coördinatoren (GSC) actief vanuit het Nationaal Preventie Akkoord, omdat de ronde 2018-2019 waarop het akkoord betrekking heeft pas van start was gegaan. In schooljaar 2017-2018 ontvingen 624 scholen het Ondersteuningsaanbod Gezonde School (OGS) en hebben daarmee ook een GSC aangesteld. Mogelijk is één GSC actief op meerdere locaties. NB. De Gezonde School kan, voor het bepalen van de aantallen, alleen gebruik maken van de scholen die zich bij Gezonde School hebben aangemeld. Het aantal scholen dat volgens de Gezonde School-aanpak werkt en waarbij dus een GSC aanwezig is, zal dus hoger liggen. Binnen het programmateam Gezonde School is de wens ook die scholen in kaart te brengen en dit wordt in het kader van het nieuwe programmaplan Gezonde School 2021 – 2024 meegenomen.		In schooljaar 2018-2019 hebben 450 van de 6696 po-locaties een GSC. In het vo gaat het om 153 van de 1460 locaties en in het mbo om 20 van de 64 instellingen (waarbij elke instelling meerdere locaties heeft). NB. Dit betreft de aantallen voor de scholen die zich bij Gezonde School hebben aangemeld. Het aantal scholen dat volgens de Gezonde School-aanpak werkt en waarbij dus een GSC aanwezig is, zal hoger liggen. Binnen het programmateam Gezonde School is de wens ook die scholen in kaart te brengen en dit wordt in het kader van het nieuwe programmaplan Gezonde School 2021 – 2024 meegenomen.
	Daarnaast worden uiterlijk in 2020 in alle provincies minimaal 200 gemeenten en scholen ondersteund met kennis en expertise om lokaal gezonde schoolpleinen te realiseren.		Eind 2018 is het aantal gemeenten en het aantal scholen dat ondersteund is om lokaal gezonde schoolpleinen te realiseren nog onbekend, omdat het Instituut Voor Natuureducatie (IVN) pas in 2019 een oproep naar gemeentes doet.		In 2019 is een inventarisatie onder scholen uitgevoerd naar de behoeften voor het realiseren van gezonde schoolpleinen. Op basis hiervan is een ondersteunings-structuur uitgewerkt, die in 2020 uitgevoerd gaat worden. In december 2019 heeft een bijeenkomst met de provincies plaats gevonden over de voortgang van de provinciale programma's. In afstemming hiermee zullen de gemeenten in 2020 structureel benaderd gaan worden.

3	De acht Sporthogescholen zullen via het onderwijs in hun bachelor- (ALO en Sportkunde), masteropleidingen en het praktijkgericht onderzoek in hun lectoraten, samen met betrokken stakeholders invulling geven aan de ambities op het terugdringen van overgewicht.		In 2018 zit het thema 'overgewicht' nog niet verwerkt in alle opleidingsprogramma's van Sportkunde. In het studiejaar 2017-2018 zijn 1525 studenten ingestroomd in de opleidingsprogramma's van Sportkunde en hebben 865 studenten een diploma behaald. In 2018 is door de lectoraten wel onderzoek gedaan naar beweeggedrag, maar niet specifiek naar overgewicht.		In 2019 krijgt het thema 'overgewicht' binnen 5 van de 8 Sportkunde opleidingen aandacht in relatie tot het opstellen van beweeg- en trainingsprogramma's. De overige opleidingen overwegen om dit mee te nemen in hun curriculumvernieuwing. In het studiejaar 2018-2019 zijn 1475 studenten ingestroomd in de opleidingsprogramma's van Sportkunde en hebben 900 studenten een diploma behaald. In 2019 is door de lectoraten wel onderzoek gedaan naar beweeggedrag, maar niet specifiek naar overgewicht.
4	Specifiek voor kinderen met een beperking in het speciaal onderwijs wordt op initiatief van Special Heroes Nederland een effectieve interventie conform de normen van Loket Gezond Leven voor de Gezonde School-aanpak ontwikkeld. Het doel is om hiermee uiteindelijk in het speciaal onderwijs 160.000 kinderen bereikt te hebben met inzet op een gezonde leefstijl (inclusief de thema's roken en alcoholgebruik), en in totaal 30% van de mensen met een beperking in 2030.		Eind 2018 is de ontwikkeling van de interventie conform de normen van Loket Gezond Leven nog niet gestart. Eind 2018 is de ontwikkeling van de interventie conform de normen van Loket Gezond Leven nog niet gestart en is de doelgroep dus nog niet bereikt.		In 2019 heeft Special Heroes Nederland (SHNL) aan twee trajecten gewerkt: het ontwikkelen van een interventie en het formeren van een projectgroep om te komen tot een Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI). De interventie (programma) is ontwikkeld tot een menukaart met een aantal reguliere erkende interventies (voor de doelgroep zonder beperking), die aangepast zijn voor onze doelgroep met een beperking. Special Heroes Nederland (SHNL) heeft zich als doel gesteld dat er in totaal 60 scholen uit het Speciaal Onderwijs gaan deelnemen in de periode 2018-2020, waarmee een bereik is beoogd van ca 9.000 leerlingen (uitgaande van scholen met gemiddeld 150 leerlingen). In 2019 hebben 11 scholen (1650 leerlingen met een beperking) een samenwerkingsovereenkomst getekend om bovengenoemde menukaart in een pilot te gaan inzetten. De 11 scholen zijn gestart of starten binnenkort. Met 6 scholen (900 leerlingen met een beperking) is SHNL bezig de samenwerkingsovereenkomst op te stellen en te tekenen. De 6 scholen gaan van start zodra de

					overeenkomst is getekend. De scholen houden de deelnamegegevens bij in een Excel-document tot de registratietool is aangepast voor deze interventie. Daarnaast is SHNL met 6 instellingen in gesprek over een samenwerkingsovereenkomst (2 zorginstellingen voor een verstandelijke beperking en 4 revalidatie instellingen voor een motorische beperking). In 2019 is de omvang van deelname van de doelgroep nog niet bekend. Dit is afhankelijk van het aantal locaties.
5	Om ervoor te zorgen dat ook de jongste kinderen in de kinderopvang een gezonde start krijgen, is in 2020 in 50% van alle opvangorganisaties een pedagogisch professional getraind op de Gezonde Kinderopvang, op gezondheidsthema's als voeding, sport en bewegen, buiten spelen en sociaal-emotionele ontwikkeling.		Eind 2018 zijn er 324 coaches opgeleid in 265 verschillende locaties. Uitgaande van een totaal van 3.198 kinderopvang-locaties (kinderdagverblijven, bso's en peuterspeelzalen) heeft eind 2018 8,3% van de opvanglocaties een professional getraind op de Gezonde Kinderopvang.		Eind 2019 zijn er in totaal 795 coaches opgeleid in 500 verschillende locaties. Deze coaches leiden gemiddeld 10 collega's op in de eigen organisatie. Uitgaande van een totaal van 3.198 kinderopvanglocaties (kinderdagverblijven, bso's en peuterspeelzalen) heeft eind 2019 15,6% van de opvanglocaties een professional getraind op de Gezonde Kinderopvang.
6	In de periode tot 2021 worden in Nederland door IVN en Jantje Beton 12 Gezonde Buurten gerealiseerd met nauwe betrokkenheid van relevante partners uit het Nationaal Preventieakkoord, buurtbewoners en lokale partijen. Deze buurten zullen een voorbeeldfunctie vervullen voor verdere navolging.		Eind 2018 is er een Gezonde Buurt gerealiseerd in Zaanstad: de Rosmolenwijk. Een Gezonde Buurt biedt voldoende ruimte voor spel en sport, heeft educatief en beleefbaar groen en een sterk lokaal netwerk. De komende jaren (het project loopt tot en met 2021) gaat het Instituut voor Natuureducatie (IVN) samen met de gemeenten Cuijk, Dordrecht, Breda, Stichtse Vecht, Doetinchem, Zaanstad, Smallingerland, Leeuwarden en Apeldoorn ook buurten ontwikkelen en de impact van de aanpassingen in de buurten meten.		Eind 2019 zijn er zes Gezonde Buurten gerealiseerd. Op de website van IVN staat per wijk een update met foto's en een filmpje (zie www.gezondebuurt.nl).

7	De VNG stimuleert gemeenten tot het maken van lokale of regionale afspraken waar de aanpak op overgewicht, zoals geformuleerd in dit deelakkoord, onderdeel van uit maakt op een wijze die aansluit bij de lokale behoefte.		Eind 2018 is er nog geen gerichte aanpak vanuit de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om gemeenten te stimuleren tot het maken van lokale of regionale afspraken waar de aanpak van overgewicht deel van uit maakt.		In 2019 is in elke provincie door de VNG een informatiebijeenkomst georganiseerd over de integrale aanpak van een lokaal/regionaal preventieakkoord. Informatie over, en mogelijkheden voor ondersteuning voor het vormen van een lokaal/regionaal preventieakkoord is te vinden op de website van de VNG: https://vng.nl/sites/default/files/factsheet_ondersteuningsprogramma-lokale-preventieakkoorden.pdf.
8	De inzet van JOGG en samenwerkende partijen vindt zowel plaats op het voorkomen van overgewicht als het terugdringen van overgewicht en obesitas. Om de effectiviteit van reguliere werkzaamheden te vergroten, moet de integrale aanpak van collectieve maatregelen tot signaleren en inzetten op behandeling worden versterkt. Om kennis te vergaren over de bijdrage van JOGG op de gezondheid en welzijn van kinderen en over de context waarbinnen dit gebeurt, zal in 2019 praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek plaatsvinden.		Er blijkt een groeiende behoefte aan een beter begrip van werkzame mechanismen die leiden tot effecten van de JOGG-aanpak op basis van wetenschappelijk onderzoek. Omdat de JOGG-aanpak een complexe community-based aanpak is en in iedere gemeente op een andere wijze wordt uitgevoerd, schieten reguliere onderzoekdesigns tekort. Ze houden onvoldoende rekening met de complexiteit en diversiteit van de aanpak. Doel van het voorgestelde onderzoek, dat vanaf 2019 wordt uitgevoerd, is om inzicht te verkrijgen in de werkzame mechanisme(n) (rekening houdend met de context) die leiden tot resultaten. De behaalde resultaten kunnen daarmee worden verklaard, waardoor geleerd kan worden op welke wijze de JOGG-aanpak het beste ingezet kan worden. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een multidisciplinair consortium met verschillende experts uit onderzoek, beleid, en praktijk. De periode is 2019-2023. Er worden verschillende deelonderzoeken uitgevoerd die leiden tot bruikbare resultaten voor de praktijk.		Om het praktijkgerichte wetenschappelijk onderzoek te coördineren is er in april 2019 een oproep gedaan voor een projectbureau (zie https://jongerenopgezondgewicht.nl/nieuws/jongeren-op-gezond-gewicht-zoekt-projectbureau-voor-onderzoek-naar-jogg-aanpak). Na presentatie van verschillende projectvoorstellen zijn deze beoordeeld door een commissie, samengesteld uit relevante stakeholders. Het Mulier Instituut had het beste projectvoorstel. Zij hebben in het najaar van 2019 gewerkt aan het uitwerken van het plan, het samenstellen van het consortium en het werven van een promovendus.

9	In 2020 zijn de helft van alle gemeenten JOGG-gemeenten en wordt voor 2 miljoen kinderen de leefomgeving gezonder. In reeds 24 JOGG gemeenten zien we nu het BMI van kinderen dalen. Daarom willen we de inzet via JOGG intensiveren. We streven in 2020 naar een stijging van een gezond gewicht bij de jeugd in ten minste 75 JOGG-gemeenten.		Eind 2018 is 36,6% van alle gemeenten een JOGG-gemeente. Dit zijn 139 gemeenten, van de in totaal 380 gemeenten die er eind 2018 in Nederland zijn. Eind 2018 laten 23 gemeenten een daling van de BMI bij jongeren zien. De resultaten per gemeente zijn te zien op de website van JOGG: https://jongerenopgezondgewicht.nl/resultaten.		Eind 2019 is 40% van alle gemeenten een JOGG-gemeente. Dit zijn 142 gemeenten, van de in totaal 355 gemeenten die er eind 2019 in Nederland zijn. De toename in het percentage JOGG-gemeenten komt mede doordat, het totaal aantal gemeenten in Nederland is afgenomen. Eind 2019 laten 29 gemeenten een daling van de BMI bij jongeren zien. De resultaten per gemeente zijn te zien op de website van JOGG: https://jongerenopgezondgewicht.nl/resultaten.
10	Intensivering en maatwerk zullen vanuit JOGG plaatsvinden om de BES-eilanden te ondersteunen bij hun inzet op een gezond gewicht. In 2025 moet dit leiden tot concreet resultaat op het gebied van overgewicht en obesitas.		JOGG intensiveert de ondersteuning en advisering van de BES-eilanden door een adviseur voor 2 jaar uit te zenden om op ieder eiland de lokale JOGG-aanpak samen met de openbare lichamen en betrokken organisaties goed te implementeren en een sluitende keten voor kinderen met overgewicht en obesitas te realiseren. Onder andere: • Het intensiveren van de lokale advisering & ondersteuning. • Het vergroten van de competenties & vaardigheden van de JOGG-teams. • Het inrichten en versterken van de JOGG-organisatie. • Het vergroten van het netwerk en de lokale JOGG beweging door het faciliteren en stimuleren van samenwerking tussen organisaties, op ieder eiland, in de regio, alsmede in de afstemming tussen Europees en Caribisch Nederland. Uit de Health Study Caribisch Nederland (2017) blijkt dat bijna 70 procent van de inwoners van Sint Eustatius overgewicht heeft; meer dan 60 procent van de inwoners van Saba en ruim zes op de tien inwoners van Bonaire. De ambities in het Caribisch Sport- en Preventieakkoord zijn : • Sint Eustatius: een daling van het		In het vierde kwartaal van 2019 is JOGG gestart met fulltime ondersteuning voor de BES-eilanden. Een senior adviseur is werkzaam op Bonaire en zal vanaf daar ook Saba en Sint Eustatius ondersteunen om de JOGG aanpak op de eilanden te implementeren. De inzet is met name gericht op het opbouwen van de relatie en het netwerk en het analyseren van de huidige stand van zaken met betrekking tot de JOGG-aanpak. Voor 2019 zijn geen bijzonderheden of ontwikkelingen te melden

			percentage kinderen van 2-17 jaar met matig overgewicht van 16,7% naar 14,5% of lager in 2040 en met obesitas van 25,0% naar 20,0% in 2040. • Saba: een daling van het percentage kinderen van 2-17 jaar met matig overgewicht van 12,5% naar 10% of lager in 2040 en met obesitas van 13,7% naar 10,0% in 2040. • Bonaire: een daling van het percentage kinderen van 2-17 jaar met matig overgewicht van 16,2% naar 14,0% of lager in 2040 en met obesitas van 11,4% naar 8,0% in 2040.		
11	Voor de begeleiding en behandeling van kinderen, gezinnen en volwassenen zal na het signaleren van overgewicht actiever doorverwezen worden naar, en samengewerkt worden met eerstelijnszorg en sociale voorzieningen, zoals de wijkteams, zorgprofessionals, buurtsportcoaches en sportaanbieders, en naar collectieve activiteiten die in de gemeente worden georganiseerd. Naast een centrale zorgverlener voor de aanpak van overgewicht bij kinderen is ook een coördinerende zorgverlener voor volwassenen met overgewicht essentieel, zodat de verbinding tussen het zorgdomein en gemeentelijk domein gelegd wordt.		In de periode 2017-2018 is voor *kinderen* met financiering van het ministerie van VWS het 'Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas' ontwikkeld vanuit de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) in het project Care for Obesity (C4O), in samenwerking met acht proeftuingemeenten. In 2018 is een coalitie gevormd met vijf landelijke partijen om deze ketenaanpak te borgen, implementeren, doorontwikkelen en evalueren: VU/C4O, Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), RIVM, Nederlands Jeugdinstituut (NJi) en Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). In 2018 zijn er voor kinderen nog geen cijfers met betrekking tot het aantal verwijzingen beschikbaar vanuit C4O. Voor *volwassenen* zijn eind 2018 de activiteiten nog niet opgestart.		Voor *kinderen* is de coalitie in januari 2019 officieel van start gegaan met financiering vanuit het Nationaal Preventieakkoord. In 2019 hebben de vijf coalitiepartijen (JOGG, VU/C4O, NJi, NCJ en RIVM) zich samen ingezet om de doelen voor de programmaperiode die loopt tot het eerste kwartaal van 2021 te realiseren. De doelen zijn: 1) Passende ondersteuning en zorg faciliteren en organiseren in 35 gemeenten. 2) Werken aan het borgen van de werkwijze binnen beroepsverenigingen. 3) Het model, de bijbehorende producten en de werkwijze doorontwikkelen, door middel van verdiepend onderzoek en procesevaluatie. 4) Het vervullen van een aantal randvoorwaarden, waaronder structurele financiering. Hiermee is in 2019 een start gemaakt, en al deze activiteiten lopen in 2020 verder door. In 2019 zijn er voor kinderen nog geen cijfers met betrekking tot het aantal verwijzingen beschikbaar vanuit C4O. Voor de activiteiten voor *volwassenen* is op 1 september 2019 door het Partnerschap Overgewicht Nederland (PON) een team gestart

					met een manager en een project-manager. Daarnaast is gewerkt aan de werving, selectie en het aannemen van rest van het PON team. Op 1 oktober 2019 is Rotterdam gestart met een eerste proeftuin en op 1 november 2019 met een tweede proeftuin. Daarnaast is het team in 2019 gestart met het verzamelen van mogelijke andere gemeenten die als proeftuin kunnen dienen. In 2019 waren in de twee proeftuinen in Rotterdam 31 aanmeldingen, waarvan 22 personen al in de keten zijn opgenomen.
12	In 2020 is in 35 gemeenten een aanpak voor een sluitende keten voor kinderen met overgewicht en obesitas gestart. Hier wordt het landelijk model Ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas lokaal geïmplementeerd, geëvalueerd, doorontwikkeld en geborgd bij onder andere JOGG. Bij de aanpak kijken we expliciet naar de stapeling van sociale- en gezondheidsproblemen die kunnen leiden tot of bijdragen aan overgewicht en obesitas. Hierin wordt afstemming gezocht met traject 5 van het Programma Sociaal Domein 'Terugdringen van gezondheidsverschillen via een versterkte samenwerking tussen Publieke Gezondheid en het sociaal domein'.		In de periode 2017-2018 is voor kinderen met financiering van het ministerie van VWS het 'Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas' ontwikkeld vanuit de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) in het project Care for Obesity (C4O), in samenwerking met acht proeftuingemeenten. In 2018 is een coalitie gevormd met vijf landelijke partijen om deze ketenaanpak te borgen, implementeren, doorontwikkelen en evalueren: VU/C4O, Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), RIVM, Nederlands Jeugdinstituut (NJi) en Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). In 2018 is de ketenaanpak gestart in acht proeftuingemeenten.		In 2019 is gestart met implementatie van de ketenaanpak binnen gemeenten, de voorbereiding van de borging van de werkwijze binnen richtlijnen en opleidingen van professionals, de doorontwikkeling door middel van onderzoek en de structurele financiering voor elementen uit de ketenaanpak. Daarnaast is de coalitie in gesprek met beroepsverenigingen, is er een start gemaakt met een leerlijn voor de centrale zorgverlener, zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor projectbetrokkenen en centraal zorgverleners en is het verdiepend onderzoek en de procesevaluatie gestart (dat wil zeggen het schrijven van onderzoeksopstellen en het werven van data). Ook is de coalitie in gesprek met onder andere het Zorginstituut Nederland (ZIN). In 2019 zijn 25 gemeenten aan de slag met de ketenaanpak (waaronder de 8 proeftuingemeenten). Deze gemeenten worden door de adviseur-coaches Ketenaanpak geregistreerd.

13	Uiterlijk in 2030 is er voor elk kind, gezin en elke volwassene waarbij gewichtsproblematiek wordt gesignaleerd een passend aanbod om tot een gezonde gedragsverandering te komen en is er een sluitende ketenaanpak geïmplementeerd in alle gemeenten.		Eind 2018 is de ketenaanpak nog nergens geheel sluitend en geïmplementeerd.		Eind 2019 is de ketenaanpak nog nergens geheel sluitend en geïmplementeerd. Alle gemeenten zijn kort geleden begonnen.
14	Voortbouwend op wat hierover in de afspraken in het Bestuurlijk akkoord huisartsenzorg 2019-2022 staat, zal er uiterlijk in 2030 in al het onderwijs voor (zorg- en welzijns-) professionals extra aandacht zijn voor gezonde voeding, sport- en beweging, een gezonde leefstijl en een brede blik op de achterliggende problematiek bij obesitas.		Er zijn eind 2018 diverse initiatieven gaande binnen het onderwijs voor artsen en verpleegkundigen. Dit betreft voornamelijk facultatief onderwijs (minors, keuzevakken). Om aan de doelstelling van het NPA bij te dragen is het volgende doel gesteld: In 2021 is er extra aandacht voor voeding, bewegen, ontspanning, een brede blik op de achterliggende problematiek bij obesitas en samenwerking in de keten in het curriculum van minimaal vier medische opleidingen (wo) en 20% van de opleidingen tot verpleegkundige (mbo en hbo). Er zijn drie indicatoren opgesteld: 1) Inzicht in wensen/ behoeften en inbedding in onderwijs (opleveren 'kader'/document). 2) Organiseren van bijeenkomsten om een netwerk te bouwen, deskundigheid te delen en samenwerking te stimuleren 3) Het aantal onderwijsinstellingen die het in hun major aanbieden (tellen via wo, hbo, mbo)		Het project is juni 2019 gestart met financiering van VWS en richt zich op drie punten: 1) Wat is er nodig aan onderwijs en hoe dat in te bedden (wensen van professionals, expert organisaties, opleidingen en studenten); 2) Het bouwen van een netwerk voor samenwerking en afstemming; 3) Het maken van een plan van aanpak en starten van pilots in opleidingen. Hiervoor zijn in 2019 gesprekken gevoerd met hbo, wo en mbo-opleidingen en koepelorganisaties (onder andere Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde, Raamplan). Daarnaast zijn er leden geworven voor een klankbordgroep (onder andere Kenniscentrum Sport, Student & Leefstijl, Pharos, JOGG) en zijn gesprekken gevoerd met de leden. Ook is er een werkgroep opgezet van beroepsgroepen (onder andere internisten, verpleging, psychologie). Er is in 2019 nog geen aandacht voor leefstijl in de major van het basiscurriculum.
15	Vanwege de belangrijke functie van de huisarts en de JGZ in de keten wordt in eerste instantie ingezet op meer aandacht voor preventie (waaronder voeding, sport en bewegen en leefstijl), een brede blik op achterliggende factoren en multidisciplinair samenwerken in de opleiding tot (jeugd)verpleegkundige, basisarts en de vervolgopleiding tot huisarts.		Er zijn eind 2018 diverse initiatieven gaande binnen het onderwijs voor artsen en verpleegkundigen. Dit betreft voornamelijk facultatief onderwijs (minors, keuzevakken). Om aan de doelstelling van het NPA bij te dragen is het volgende doel gesteld: In 2021 is er extra aandacht voor voeding, bewegen, ontspanning, een brede blik op de achterliggende problematiek bij obesitas en samenwerking in de keten in het curriculum van minimaal vier medische		Het project is juni 2019 gestart met financiering van VWS en richt zich op drie punten: 1) Wat is er nodig aan onderwijs en hoe dat in te bedden (wensen van professionals, expert organisaties, opleidingen en studenten); 2) Het bouwen van een netwerk voor samenwerking en afstemming; 3) Het maken van een plan van aanpak en starten van pilots in opleidingen. Hiervoor zijn in 2019 gesprekken

			opleidingen (wo) en 20% van de opleidingen tot verpleegkundige (mbo en hbo). Er zijn drie indicatoren opgesteld: 1) Inzicht in wensen/ behoeften en inbedding in onderwijs (opleveren 'kader'/document). 2) Organiseren van bijeenkomsten om een netwerk te bouwen, deskundigheid te delen en samenwerking te stimuleren 3) Het aantal onderwijsinstellingen die het in hun major aanbieden (tellen via wo, hbo, mbo)		gevoerd met hbo, wo en mbo-opleidingen en koepelorganisaties (onder andere Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde, Raamplan). Daarnaast zijn er leden geworven voor een klankbordgroep (onder andere Kenniscentrum Sport, Student & Leefstijl, Pharos, JOGG) en zijn gesprekken gevoerd met de leden. Ook is er een werkgroep opgezet van beroepsgroepen (onder andere internisten, verpleging, psychologie). Er is in 2019 nog geen aandacht voor leefstijl in de major van het basiscuriculum.
16	In 2030 is het aantal leden van Sociaal Werk Nederland, de branche voor sociaal werkers die actief zijn in onder andere de maatschappelijke opvang, opvoedingsondersteuning, vluchtelingenwerk, peuterspeelzalen of op buurten en pleinen, dat actief aanbod heeft op het gebied van sport en bewegen gestegen van 200 naar 400.		Eind 2018 is het aantal leden van Sociaal Werk Nederland (SWN) met een actief aanbod op het gebied van sport en bewegen nog niet bekend. Bewegen en voeding zijn onderwerpen die voorheen ook bij het SWN aandacht hebben gehad. Vraaggericht worden activiteiten ingezet, zoals samen koken en bewegen voor ouderen. Daarnaast hebben buurtsportcoaches een belangrijke rol in het betrekken van moeilijk bereikbare (randgroep) jongeren.		In 2019 heeft Sociaal Werk Nederland (SWN) 250 leden met een actief aanbod op het gebied van sport en bewegen. In 2019 heeft SWN via de website, via de nieuwsbrief en de regionale inspiratiebijeenkomsten het programma van het NPA toegelicht. Niet alleen de inhoud van het programma, maar ook de kansen en mogelijkheden. Informatie over Positieve Gezondheid is daarbij ondersteunend. Verder heeft SWN met JOGG afgesproken dat zij zich gaan presenteren op de website. Ook doet SWN extra promotie. Een zelfde traject binnen het NPA doet SWN ook met Stichting Lezen en Schrijven en Ruimte voor Lopen.
17	Om professionals te helpen bij de zorg voor de jongste jeugd wordt voor de ondersteuning en zorg voor 0-4 jarigen een screeningsinstrument op verschillende thema's, aansluitend bij de brede anamnese in 2020 ontwikkeld.		In 2018 is er door het Erasmus MC subsidie aangevraagd voor de ontwikkeling van een screeningsinstrument op leefstijlthema's voor 0-4 jarigen. Eind 2018 is dit screenings-instrument nog niet opgeleverd. De verwachte oplevering is eind 2022.		Eind 2019 is de subsidie toegekend aan Erasmus MC en is een opstart gemaakt voor de ontwikkeling van een screeningsinstrument op leefstijlthema's voor 0-4 jarigen. Eind 2019 dit screeningsinstrument nog niet opgeleverd.

18	Borstvoeding draagt bij aan de gezondheid van moeder en kind. Het draagt ook bij aan een gezond gewicht. Het Voedingscentrum informeert over het geven van borstvoeding en biedt handvatten voor zowel ouders als (zorg)professionals. De e-learning Borstvoeding, die professionals helpt bij het ondersteunen van moeders op het gebied borstvoeding, wordt gestimuleerd.		Op 1 november 2018 hebben 7.135 professionals de e-learning Borstvoeding gevolgd. De e-learning Borstvoeding is beschikbaar op de website van het Voedingscentrum (VCN). In de JGZ-Nieuwsupdate van het VCN is de e-learning diverse keren onder de aandacht gebracht. Ook is er in Captise, de digitale JGZ-nieuwsbrief een artikel geweest (https://www.captise.nl/Home/ArtMID/508/ArticleID/3965). Verder heeft VCN een nieuwsberichtje over de resultaten van de e-learning gemaakt en aan de leden van de Landelijke Borstvoedingsraad gevraagd dit via de eigen kanalen te verspreiden onder hun achterban. VCN kon ook (medische) opleidingen aansluiten en zorginstellingen die de e-learning in hun eigen opleidingsomgeving wilden opnemen. Daarnaast is vanuit het Kenniscentrum Kraamzorg de e-learning verplicht gesteld voor alle kraamverzorgenden.		In de periode 1 januari 2019 tot 31 december zijn er 2.000 nieuwe deelnemers aan de e-learning Borstvoeding bijgekomen.
19	Daarnaast wordt in 2020 de multidisciplinaire richtlijn en in 2021 de zorgstandaard voor overgewicht en obesitas vanuit een integraal perspectief herzien voor kinderen en volwassenen.		Eind 2018 zijn de activiteiten voor het herzien van de multi-disciplinaire richtlijn nog niet opgestart. Eind 2018 zijn de activiteiten voor het herzien van de zorgstandaard voor overgewicht en obesitas nog niet opgestart.		In 2019 is de subsidieaanvraag afgerond en toegekend per september 2019. In september 2019 zijn verkennende gesprekken gevoerd met de coalitie 'Ketenaanpak kinderen met overgewicht en obesitas' en eventuele ondersteunende partijen zoals het Kennisinstituut. Er is een stuurgroep opgericht en er hebben 2 bijeenkomsten met deze stuurgroep plaatsgevonden. In 2019 is ook een plan van aanpak opgesteld. Daarnaast zijn er concepten voor de samenstelling van werk- en klankbordgroepen en onderwerpen voor de richtlijn en de zorgstandaard gemaakt. Ook is een uitnodiging gestuurd naar alle partijen voor een invitational conference die zal plaatsvinden op 5 februari 2020.

20	Zorgverzekeraars Nederland (ZN) zal samen met de VNG een toolkit ontwikkelen, met daarin best practices voor de implementatie van de GLI. De komende jaren worden de resultaten uit deze GLI nauwlettend gevolgd, zodat duidelijk wordt of deze (kosten)effectief is en of er nog aanvullend (GLI- of anderszins) aanbod noodzakelijk is voor specifieke doelgroepen.		Eind 2018 is de ontwikkeling van een toolkit met best practices voor de implementatie van de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) nog niet gestart.		De toolkit is een verzameling best practices van de samenwerking tussen het gemeentelijk sportaanbod en de GLI-leefstijlcoaches, zodat het aanbod van leefstijlinterventies soepel loopt. Dit betreft de beweegcomponent van de GLI die niet standaard onder de verzekerde zorg valt. Vanuit de gemeenten worden mensen hiermee geholpen. In 2019 is een sessie georganiseerd met buurtsportcoaches. Die zijn in dienst van gemeenten en moeten het sportaanbod rondom de GLI organiseren. Ze wisselen best practices uit, zodat voor gemeenten en GLI aanbieders duidelijk is hoe ze hiermee om moeten gaan.
21	Het Zorginstituut zal een concretisering geven over de positie en financiering van de centrale zorgverlener bij kinderen met overgewicht en obesitas ten opzichte van de huidige handreiking 'Zorgafspraken voor kinderen met overgewicht en obesitas'.		Eind 2018 is er nog geen concretisering van de positie en financiering van de centrale zorgverlener bij kinderen met overgewicht en obesitas.		In 2019 hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden met de betrokken partijen en het Zorginstituut Nederland.
22	Voor de inzet van professionals op voeding, bewegen en de bredere problematiek rond overgewicht is het van belang dat er effectieve interventies zijn. De database van het Loket Gezond Leven geeft vanaf 2019 inzicht in welk effectief aanbod van onder andere GLI's er beschikbaar is. De huisarts heeft bij volwassenen met overgewicht een belangrijke doorverwijzende rol voor een goede, passende uitvoering van effectieve GLI's en de bredere obesitasproblematiek. Hiervoor wordt goed samengewerkt met de aanbieders van de GLI en andere zorgprofessionals.		Vanaf 28 november 2018 is op Loketgezondleven.nl een overzicht gepubliceerd met daarin de 3 gecombineerde leefstijlinterventies (GLI's) die op dit moment vergoed worden vanuit de basisverzekering (https://interventies.loketgezondleven.nl/interventieoverzicht9/gli). Deze 3 zijn: SLIMMER, BeweegKuur GLI en CooL. Verder zijn er in de databank ook andere gecombineerde leefstijlinterventies te vinden, maar die voldoen niet aan de voorwaarden en worden dus niet als GLI weergegeven in de databank. Daarnaast is door het RIVM in de databank een zoekterm gecombineerde leefstijlinterventie toegevoegd en is op het loket een overzichtspagina met de 3 programma's die vergoed worden vanuit de basisverzekering (https://www.loketgezondleven.nl/leefstijlinterventies/gecombineerde		In 2019 zijn geen nieuwe GLI's aan de database van het Loket Gezond Leven toegevoegd.

			-leefstijlinterventie/erkende-gli-basisverzekering).	
23	Ook de rol van het ziekenhuis is belangrijk in het adresseren van preventie, een gezonde leefstijl en een goede doorverwijzing. De ervaring en deskundigheid van vooroplopende ziekenhuizen wordt verder verspreid.		Eind 2018 zijn er nog geen acties ondernomen om ervaring en deskundigheid van vooroplopende ziekenhuizen verder te verspreiden.	In oktober 2019 is vanuit de Nederlandse Vereniging Ziekenhuizen (NVZ) de Kennisgroep Preventie – goede voeding in ziekenhuizen opgestart op de online community NVZ Kennisnet. Hierin delen medewerkers uit ziekenhuizen kennis en informatie. Ook de Alliantie Voeding in de Zorg draagt hier aan bij. Daarnaast is in december 2019 via de NVZ-website het nieuwsbericht *Goed eten hoort in het ziekenhuis* uitgebracht, naar aanleiding van de factsheet over een Expertmeeting op 15 oktober in Ziekenhuis Gelderse Vallei (Een gezond voedingsaanbod voor patiënt, personeel en bezoeker in Nederlandse ziekenhuizen; resultaten expertmeeting). Hierin staan de aanbevelingen van de expertgroep. In 2019 is de Alliantie Voeding in de Zorg gestart met het project 'Goede Zorg Proef Je' in samenwerking met de NVZ. Dit project is gericht op de volgende ambities van het NPA: - Een gezond voedingsaanbod voor patiënten, personeel en bezoekers in 50% van alle ziekenhuizen in 2025. - Een gezond voedingsaanbod voor patiënten, personeel en bezoekers in alle ziekenhuizen (100%) in 2030. - Een gezonder voedingsaanbod in andere typen zorginstellingen. - Adresseren van een gezonde leefstijl en goede doorverwijzing door ziekenhuizen. - Delen van ervaring en deskundigheid van vooroplopende ziekenhuizen. Verder is in 2019 door de Alliantie Voeding in de Zorg begonnen met het project 'Aandacht voor overgewicht in zorgopleidingen', waarbij onder andere gesprekken

					worden gevoerd met de opleidingsziekenhuizen over wat er al gedaan wordt en wat de wensen zijn op het gebied van voeding, bewegen, ontspanning en samenwerking in de keten. Vanuit het Erasmus MC (Partnerschap Overgewicht Nederland) is in 2019 begonnen met het ontwikkelen van een ketenaanpak waarbij ook een goede doorverwijzing door het ziekenhuis een rol speelt.
24	Om ervoor te zorgen dat er een goede aansluiting is tussen de sport- en bewegings-mogelijkheden in het publieke domein en de zorg, worden lokale professionals, zoals de Buurtsportcoaches, ondersteund om deze verbindingen nog beter te leggen. De VSG, sportbonden en andere partijen in de sport zullen hierbij een stimulerende en kennisverspreidende rol hebben. De lokale/regionale afspraken kunnen hierin ook een sterk verbindende rol hebben.		Eind 2018 zijn er door NOC*NSF nog geen acties ondernomen om lokale professionals te ondersteunen.		In 2019 heeft NOC*NSF gewerkt aan planvorming en aan het leggen van contacten met landelijke partijen. In 2020 wordt gestart met ondersteuning aan lokale partijen.
25	Er zijn in Nederland 1,1 miljoen mensen met diabetes mellitus type II en dit aantal groeit snel. Overgewicht is een belangrijke risicofactor voor het ontstaan van dit type diabetes. Om het aantal mensen met diabetes mellitus type II omlaag te brengen, moet worden ingezet op een betere naleving van al bestaande richtlijnen en zorgstandaarden en een verschuiving van zorg en ziekte naar gezondheid en gedrag. Ook kan nog meer aandacht gegeven worden aan het belang van ondersteunende zelfzorg door cliënten in groepen handvatten te geven voor een betere leefstijl.		Eind 2018 zijn de activiteiten omtrent de inzet op een betere naleving van al bestaande richtlijnen en zorgstandaarden voor diabetes mellitus type II nog niet opgestart. Er zijn daarom nog geen cijfers over naleving van de al bestaande richtlijnen en zorgstandaarden in 2018.		In 2019 is de Nederlandse Diabetes Federatie (NDF) gestart met de aanloopfase, waarbij in samenwerking met veel partijen wordt bedacht hoe met het doel voor ogen (dat wil zeggen, een betere naleving van de bestaande richtlijnen en zorgstandaarden) het meerjarig programma het best ingevuld kan worden. Het keren van de trend is een kwestie van een lange adem. Er zijn ook in 2019 nog geen cijfers over naleving van de al bestaande richtlijnen en zorgstandaarden.
26	In 2019 zal een kwartiermaker met een breed draagvlak van relevante partijen die actief zijn op het gebied van diabetes mellitus type II aan de slag gaan om de naleving van bestaande richtlijnen te verbeteren en op basis van de vele		Eind 2018 zijn de activiteiten omtrent de verbetering van de naleving van bestaande richtlijnen door de aangestelde kwartiermaker nog niet opgestart.		NDF werkt aan een zo volledig mogelijk en gedragen overzicht van interventies, doelgroepen en stakeholders als basis voor een impactvolle aanpak. In 2019 hebben hiervoor drie

	bestaande interventies en programma's te komen tot een breed gedragen, integrale aanpak op een gezonde leefstijl voor mensen met overgewicht of obesitas en diabetes mellitus type II binnen bestaande kaders. De mogelijkheden om door middel van meer aandacht voor gezonde voeding, voldoende bewegen en gedrag, overgewicht en diabetes mellitus type II tegen te gaan, worden hierin meegenomen.				expertbijeenkomsten plaatsgevonden.
27	De huidige ketenaanpak voor overgewicht en obesitas, zoals die ontwikkeld is voor de jeugd, zal in de periode tot en met 2021 een doorontwikkeling krijgen. Daarnaast wordt voor volwassenen met obesitas en/of diabetes mellitus type II, op basis van de ervaringen die zijn opgedaan met de aanpak voor de jeugd en de ervaringen uit koplopergemeenten, een ketenaanpak voor obesitas ontwikkeld. Ook hierbij zal op initiatief van Special Heroes Nederland extra aandacht zijn voor volwassenen met een beperking. Deze ketenaanpak moet tevens bijdragen aan een goede implementatie van de GLI bij verschillende groepen volwassenen met overgewicht en een verhoogd gezondheids-gerelateerd risico of obesitas.		In de periode 2017-2018 is voor *kinderen* met financiering van het ministerie van VWS het 'Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas' ontwikkeld vanuit de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) in het project Care for Obesity (C4O), in samenwerking met acht proeftuingemeenten. In 2018 is een coalitie gevormd met vijf landelijke partijen om deze ketenaanpak te borgen, implementeren, doorontwikkelen en evalueren: VU/C4O, Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), RIVM, Nederlands Jeugdinstituut (NJi) en Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). Voor *volwassenen* zijn zowel door PON als door Special Heroes Nederland (SHNL) eind 2018 de activiteiten nog niet gestart.		Voor *kinderen* is de coalitie in januari 2019 officieel van start gegaan met financiering vanuit het Nationaal Preventieakkoord. De vijf coalitiepartijen (JOGG, de VU/C4O, NJi, NCJ en RIVM) hebben zich samen ingezet om de doelen voor deze programmaperiode (die loopt tot het eerste kwartaal van 2021) te realiseren. Hiermee is in 2019 een start gemaakt, en al deze activiteiten lopen in 2020 verder door. Voor de activiteiten voor *volwassenen* is op 1 september 2019 door het Partnerschap Overgewicht Nederland (PON) een team gestart met een manager en project-manager. Daarnaast is gewerkt aan de werving, selectie en het aannemen van rest van het PON team. Op 1 oktober 2019 is Rotterdam gestart met een eerste proeftuin en op 1 november 2019 met een tweede proeftuin. Daarnaast is het team in 2019 gestart met het verzamelen van mogelijke andere gemeenten die als proeftuin kunnen dienen . Voor *volwassenen met een beperking* is SHNL in 2019 met 6 instellingen in gesprek om een samenwerkings-overeenkomst op te stellen. De ketenaanpak is hiervan een

					onderdeel. Voor deze doelgroep heeft SHNL zich hetzelfde ten doel gesteld als voor kinderen: het ontwikkelen van een interventie en een GLI voor de doelgroep mensen met een beperking. Ook hier vindt op basis van een erkende interventie (BeweegKuur) een doorontwikkeling plaats specifiek voor de doelgroep volwassenen met een beperking (Lichamelijk en verstandelijke beperking) en een GLI. SHNL heeft zichzelf ten doel gesteld om binnen 25 revalidatie- en zorginstellingen een pilot te starten.